

ఓ మ్.

వరదే మహాకాళికాః

గృహవాస్తు ముర్తములు

దైవజ్ఞ చక్రవర్తి బిరుదాంకితులు

బ్రహ్మశ్రీ ముండూరు వీరభద్ర సిద్ధాంతిగారిచే

రచియింపబడినది.

ప్రకాశకులు :

కాళహస్తి తమ్మారావు అండ్ సన్స్,

హంస్కృతాంధ్ర బుక్ డిపో, [స్థాపితం 1882] రాజమహేంద్రవరం.

మనవి

ఈ గ్రంథమునందు తాత్పర్య గ్రంథాంతర్గతములైనట్టియు, అనేక వాస్తుగ్రంథాంతరములందుగలట్టియు, దేశకాలానుగుణ్యముగా వాడుకలో ఉండి వాడబడుచున్నట్టియు విషయములునూ మా వంశపరంపరాగతముగానెచ్చుచున్న అనేక ధర్మవిషయములునూ వాస్తుసంబంధమగు మర్మములు ప్రకృతమునకు అందరకూ సులభముగా తెలియుటకుగాను, ఈ గ్రంథము ప్రత్యేకముగా గృహవాస్తుమన్తములు అనుపేరుతో ననుకూర్చితిని. ఇట్లు ధర్మసందేహములు ప్రత్యేకముగా తెలియజేయు గ్రంథములవాస్తులు ఇదివరలో లేనందుననూ లిఖితగ్రంథములు జీర్ణములగుచో (బోధారోమత్సరగ్రంథాః ప్రభవస్మయమాపితాః అబోధోపహతశ్చాన్యే జీర్ణమంగేసుభాషితం అన్నట్లు) ఎంచి మద్భ్రహంబునగల లిఖితవిషయములు కొన్నిటిని లోకోపకారార్థముచేయ వ్రాయుంబూర్చితిని. ఇది ప్రథమముద్రణమగుటచే లిఖితదోషములగాని ముద్రణాదిదోషములుగాని ఉండిఉండవచ్చును. చదువరులు సీరము విడిచి సీరములనే గ్రహించుదురుగాకయనినీ మద్భ్రంధాభివృద్ధికినీ తోడ్పడుదురుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఇట్లు :
గ్రంథకర్త.

1 పరోక్ష తి	28 ద్వారకాపాల
2 దిక్సాధన	29 పరగృహసమీడి
3 విధిగృహభలం	30 నిందితావులు
4 గృహనియము	31 సమసంఖ్య
5 గృహభలము	32 వెన్నపొట్టు
6 రామ శంకుసాపనభలం	33 వెన్నపొట్టులేను
7 రాతి	34 మహానర్మికాదులు
8 గర్భిణీని నియమము	35 తినాశనం
9 గణితసమాఖ్య	36 నామశక్త ప్రాధాన్యత
10 గృహగర్భప్రమాణము	37 జన్మక్షత ప్రాధాన్యత
11 గృహనియములు	38 గణితావస్థకత
12 గాత్రపరిమేషన కార్యములు	39 క్షేత్రదావస్తాపనభాగా
13 గోడ ఎత్తు	40 కూసభేదములు
14 మయుడు	41 గృహపర్యాయ నామములు
15 గణితనిరయము	42 లగ్నచంద్రుడు
16 మరియు	43 పురుషశంఖు నియము
17 మరియు	44 స్త్రీ శంకులక్షణము
18 గృహయామ సంఖ్యాభలం	45 స్త్రీ పురుష శంకుల ఉపయోగం
19 బి తిని యము	46 ఆరంభదిశ
20 క్షేత్రకృతపదభాగం	47 శంకుజాతి
21 నూతనగృహమునకు (నూతన సామగ్రి)	48 వృక్షశూలభూము
22 మరియు	49 శల్యవిచారణ
23 మరియు	50 పురుషసమాఖ్యము
24 అన్యవేత్తదారు	51 స్థలం లో నీళ్లు పారుదల
25 విధిగృహాలదులు	52 లోగిలియొక్క ఎత్తుభలం
26 దృష్టివిస్తారప్రకారం	53 స్థలం స్థలభలం
27 దండమానము	

- 54 గృహక్షేతభాగము
 55 వివాహవేదిక
 56 వెన్నుగొలు
 57 గృహచిత్రలేఖన
 58 భవంతిఃపకారః
 59 పారులు
 60 దూలమునకు అడ్డము (వెన్నులు నిడువు నడుచుట)
 61 ద్వారముపై గురుజానగైరా
 62 గుణాధికం గ్రాహ్య
 63 గుణాధికం గ్రాహ్య
 64 పంచ (విషయములు) పరిస్థితులు
 65 గోదామోః పడినందున ఫలం
 66 స్మశానమాంస ఫలం
 67 వాయుసశాంతః
 68 కపోతశాంతః
 69 మొండిచేయి
 70 రావణకా స లక్షణము
 71 గృహం కుక్క ఎక్కుట
 72 శుభకర్మానంతరం గృహారంభః
 73 ద్వారాదులు నిలుపుట
 74 క ర్మరియంగుచేయదగ్గ కార్యములు
 75 క ర్మరియంగుచేయదగని కార్యములు
 76 శంకువు కడలింపా డితే
 77 డిటో
 78 శంఖుస్థాపనకు కాని సమయం
 79 డబిబంగాళా
 80 అతిఫలం
 81 దూలమువేసే క్రమము
 82 శేషాంకేన ఫలంజెయం
 83 ధనములు పండ్రెండు
 84 ఋణమును (ఖర్చు)
 85 గృహమందు భోజనపద్ధతి
 86 శయనపద్ధతి
 87 నవగృహాధీపము గోవుప్రవేశం
 88 సులభోగదశ
 89 సులభాధిపము

- 90 మరీచకపద్ధతి
 91 గృహమధ్యే వృక్షముకూడదు
 92 గృహోపశ్యకత
 93 ఒరగేహఫలం
 94 పాదచ్ఛాయలకు ఘడియలు
 95 పాదచ్ఛాయలు కొలతపద్ధతి
 96 వృత్తక్షేతమునకు పదంకపైపద్ధతి
 97 సింహద్వార బంధప్రమాణము
 98 డిటే 2వ పద్ధతి
 99 తలుపు స్వయంగాపడితేఫలం
 100 గృహమందు మూర్ఖురస్థిలేకుంపైఫలం
 101 దొడ్డివైపుకు సింహద్వారం
 102 జీర్ణగృహార్ధరణ
 103 గృహమందు గృహవ్యాధిపవేశం
 104 దోషభాజాలు
 105 సగ్పం, గుడగుడ నివాసఫలం
 106 గృహంపైని నూనెర కంపిటివర ఫలం
 107 ఉపద్రవములుగలిగినచో చేయదగినది
 108 గృహస్థాపన మృత్యుయంత్రము
 109 గృహారంభంప్రతిపాదులందఱుపూజావి||
 110 అన్యజాతి శిల్పఫలం
 111 గుణాధికతరలగ్నం
 112 ప్రతిష్ఠాసమయఫలం
 113 శుక్లకృష్ణపక్షశుద్ధి
 114 భిక్షుగణితము
 115 పాదపులోమాత్రమే అంగుళాదులు చేర్చవలెనని మరీచకమతం
 116 శంకుస్థాపన ఎక్కడచేయవలెను
 117 ధ్వజారంభము
 118 గృహదండ్రయోగము
 119 8 సం||రములలో నష్టయోగం
 120 5 సం||రంలో నష్టయోగము
 121 ఒకసంవత్సరంలో నష్టయోగం
 122 గృహం పరాధీనమయ్యెయోగం
 123 అచిరకాలములోనే నష్టయోగం
 124 ఏగ్రహము బలహీనుడగుటనల ఏవి ధంగా నష్టం సుభాధిపము

- 125 డిమో మరీమొకితూరి
 126 గృహరాజయోగము
 127 గృహమునకు ఆమురాయయోగములు
 128 గృహం 100 సం॥ ౧ యోగం
 129 గృహలక్షయోగము
 130 అట్టియోగములు మరీకొన్ని
 131 గృహారోగి వగైర కాలము
 132 గురుశుక్రబు మూఢ బాల్య, వాధి
 శ్శములవగా
 133 అస్థిబాల్య వార్ధక్యములందు గృహ
 రంధ్రముచేయగా ఫలం
 134 ధూ కేతూదయము
 135 సింహ, కుశిరములందున్న గురుడుం
 డగా గృహరంధ్రం
 136 మూఢాదులందు చేయతగ్గ కార్యములు
 137 మాధ్యమోషంలే విషములు
 138 సాస్తమానము (గజము)
 139 తిథియొక్క ప్రాశస్త్యము
 140 చరి, సిగ, నిత్యవాస్తు పురుషుల
 ప్రాశస్త్యము
 141 సిరవాస్తులక్షణము
 142 హస్తము, దండము, రజ్జువు వీని
 ఉపయోగములు
 143 బాల,యౌవ్వన,కామాగ వార్ధక్యంలు
 144 గృహసంభలక్షణం ఫలం
 145 మరీయొక సంభలక్షణం
 146 సంభవోషము
 147 దూలములు లక్షణములు ఫలములు
 148 దూలములు వేయుక్రమము
 149 జాతకబలము ననుసరించి గృహయో
 గములు సఖే (అమయత్నముగా
 గృహయోగము) (దులు
 150 ఎవనికి చిత్రవిచిత్రమగ గృహములుం
 151 ఎవనికి మేడలంతస్తులలోను ప్రాకా
 రాములుగల్గిన గృహముండును.
 152 అనాయాసముగా గృహములు, భూ
 ములు ఎవనికివచ్చును.
- 153 దైవికగృహము ధర్మక రక్షిగేయోగం
 154 ఎవనికి విచిత్రమగు సౌధ ప్రాకారనిర్మిత
 గృహముండును.
 155 అనేకగృహములు కట్టుచుండేయోగం
 156 స్థిరముగా గృహముండేయోగం
 157 శుభంబుకలుగుండ గృహయోగం
 158 ఎట్టిజాతకునకు మేడియందు నివాసం
 59 రాశ్యతోన్మించిన గృహముండేయోగం
 160 ఎట్టిజాతకులకు ముటుకలచే నిర్మింప
 బడిన గృహముండును.
 161 ఎట్టిజాతకునకు ప్రమానుచే నిర్మింపబడిన
 గృహముండును.
 162 ఎట్టిజాతకుడు పూరిండ్లయందే కాపు
 రముచేయును.
 163 సోదరుని యింటియుండేయోగం
 164 స్వతశ్శక్తివల్ల గృహసంపాదన
 165 కళ తీర్థ్యా గృహలబ్ధి
 166 జాతి లేక శత్రురూపమగుగృహముం॥
 167 గృహాదులుగల్గే వయస్సు నిర్ధారణ
 168 గృహనాశనమయ్యేయోగం
 169 ఎన్నిగృహములవరకూ సంపాదించు
 వాడగును
 170 ఎన్నిగృహములు పోగొట్టుకొనును.
 171 ఇల్లు అమ్ముకొనునట్టియోగము
 172 ఇల్లుతనఖాపెట్టుట అన్యాయకాంతంచే॥
 173 కోరునేలము
 173 గృహము తగులబడినయోగం
 174 మండలేక నయనమ్
 176 , ,
 177 అజరామయము
 178 గృహ సావం (నీళ్ళకుండు)
 179 ఆటస్థలము, ప్లేగ్రాండ్, క్రీడాస్థలం
 180 మూలమట్టసరిపుచ్చే పద్ధతి
 181 గృహోద్వేగము
 182 గ్రామదిగర్వణము
 183 గామార్వణము
 184 గృహనిరూపణ

శ్రీ రస్తు

గృహవాస్తుమర్తములు

శ్లో. జ్యోతిర్మయం శాతమయం ప్రదీప్తం । విశ్వాత్మకం విశ్వపరం
నిరీశం ఆర్యంతశూన్యం సకలం కలాపం । శ్రీవిశ్వకర్మణ్యమహం
[నమామి.

వర్గోత్పత్తి.

శ్లో. అకచటతపయశవర్గాః స్థాస్థితాః క్రతుశః ।
అవర్ణైః షోడశజ్జేయాః స్వరాః కాన్దశువంచసు ।
పంచశంచైవ వర్ణానాం స్యుర్యశౌచక్షరక్షరౌ ।
ఏకౌనభేషు వర్ణానాం స్వరశాస్త్ర విశారదైః॥

తా. అక చటతపయశ అను ఎనిమిది వర్గులుగలవు. అందు
“అ” వర్గునందు అ ఆ లు పదహారు అక్షరములను “క” వర్గు మొదలు
“ప” వర్గువరకు అయిదేసి అక్షరములను, “య” “శ” వర్గులకు నాలుగేసి
అక్షరములను మొత్తం 49 అక్షరముల అని జ్యోతిషశాస్త్ర విశారదులు
చెప్పివున్నారు.

దిక్పాదన

శ్లో. ప్రాసాదే సదనశింఢద్వారే కుండేవిశేషతః ।
దిక్కుధేకులనాశం స్యాత్సూక్త్యం సాధయేద్దిశః॥

తా ప్రానాదము గృహము, ఆహారము, ద్వారము, గుండము వగైరాలముగల స్థానముగలుగుట నానాశనముగనుగాన ముందుగా దిక్షాపన చేయవలయును.

విదిగృహపలఁ

శ్లో. వానుశ్చయతానాగ్నేయం గృహం | పతిముఖం యని
అగ్నినారహ్యతేష్టేన ఇత్థాహుగృహానా భృగుః |
నైఋత్యంచ విశివాన్దే గృహంచయదతేష్టకం |
నాశమాహ్వాతి శ్శేఘ్రం వ్యాధిశ్చ కలహంభవేత్ ||

తా వానుశ్చయముచనుగాని ఆగ్నేయమునకుగాని ముఖముగలిగి నదిక్కుగా (విశేషిగా) కట్టినగృహము అగుచే దహించబడుననియు, హరింపబడుననియు, భృగుమహర్షిచెప్పెను. మరియు ఈశాన్య నైఋత్య దిశల కభిముఖముగలిగి దిశశిలగి కట్టినగృహము నాశనము పొందుననియు కలహములచే నీడింపబడుననియు చెప్పెను.

గృహనిర్మయము

శ్లో. ప్రాగాద్యామిషు సంస్థితంగృహముఖద్వారం వశాద్విగృహంక్షేయం
పశ్చిమచోత్తరం త్వభగృహం ప్రాగ్యామ్యమేవంచతుః ||

తా. తూర్పుమొదలగు దిక్కులయందు ఉంచబడిన గృహముఖద్వారము(సింహద్వారం) ననుసరించి గృహములనెరుంగవలయును అనగా తూర్పునకు సింహద్వారము ఉంచినగృహము పడమటిగృహమనియు, దక్షిణముదిశకు అభిముఖ సింహద్వారముగల గృహము, ఉత్తర శృంగమనియు, పడమటినైపునకు అభిముఖద్వారముగలదితూర్పుగృహ

మరియు, ఉత్తరదిశకు అభిముఖముగల సింహద్వారగృహము, దక్షిణ గృహమనియు నెరుంగవలయును. అనగా సప్తరత్న గృహముఖద్వార (సింహద్వారము) ననుసరించి గృహనిర్మాణము చేయవలయుననుట ఇట్లు ప్రాగాది నాల్గుగృహములను నెరుంగవలయును.

గృహారంభకాలము

శ్లో. పూర్వార్కాస్తేచోత్తరం ప్రాక్షం. మధ్యాహ్నమరణం విదుః |
సంధ్యా యేచక్షపాయాంచ పర్వయేన్భూతి మిచ్ఛతా॥

తా. గృహారంభము పగటి పూర్వార్కాహ్నమందు చేయుట ఉత్తమము. మధ్యాహ్నమందు మరణ ప్రదము. సంద్యలు రాత్రికాలమునను అవిశ్వరూపమున నాడు చేయకూడదు.

రాత్రి శంకుస్థాపన ఫలము

శ్లో. శంకోస్థంస్థాపనం రాత్రౌ నకర్తవ్యం కదాచన
యదికుర్యాత్కర్తృహానిః గృహహానిర్న సంతయం.

తా. రాత్రికాలమందు శంకుస్థాపన చేయకూడదు. అట్లుచేసి లేని గృహహానియు కర్తవ్యమున్నూ కలుగును.

రాత్రి

శ్లో. రాత్రిభాగంచతుః కృత్వా అంత్యభాగం గృహాదిక
ప్రతిష్ఠేష్వపి తత్కార్యం విశ్వకర్మా బవీడిదం.

తా. రాత్రికాలము 4 భాగములుగా చేసి అందు 4వ భాగము యిది గృహారంభ ప్రతిష్ఠాదులు చేయవచ్చునని విశ్వకర్మ చెప్పెను.

గర్భిణీపతినియమము

శ్లో. గర్భిణీయది పత్ని చెన్నకుర్యాద్దృహకర్మణి

యదికుర్యాద్దృహహిః గృహేహానిగ్న సంశయః

పంచమాసమితం కార్యంతత ఊర్ధ్వంనకారయేత్.

తా. భార్య గర్భవతిగానున్నప్పుడు గృహగంభాదుల చేయకూడదు. అట్లు చేసిరేసి గర్భహానియు గృహముందున్నా హానియు గలుగును. అయిదునూసములపర్యంతము చేయవచ్చును. అటుపైన చేయకూడదు.

శ్లో. సింధుస్మానందృమచ్ఛే దంవపనంప్రేతవాహనం విదేశగమనం

చైవనకుర్యాద్గర్భిణీపతిః॥

తా. గర్భిణీస్త్రీయొక్కభర్త సింధుస్నానము, చెట్లునరుకుట, షోరము, శవమునుమోయుట, విదేశయానము చేయకూడదు.

గణితప్రమాణము

శ్లో. ఏకాదశయవాదూర్ధ్వం యావద్వాత్రింశ హస్తకం ।

తావదాయాదికం చింత్యంతిదూర్ద్వ నైవచింతయేత్ ॥

తా. పదునొకండువగింజల ప్రమాణముమొదలు 32 హస్తముల పర్యంతము ఆయాదిఫలములు చూడవచ్చును, అంతకుమించినయెడల గణితముచేయనవసరం (అనగా ఆయాదిఫలవిచారణ అనావశ్యకము) లేదు.

గృహగర్భప్రమాణము

శ్లో. గృహంచత్వార్హస్త మిత్తిస్తవృథ్యాయావ ద్విరామాస్తమితి
ప్రమాణం తిలఃపరంభూపతి మందిరాణాం యావచ్ఛతం
చాప్తకరాభియుక్తం.

తా. ఏకశాలాది గృహములకు 4 హస్తములు గర్భమనియు
32 హస్తములవఱకు చత్వార్హల్లాప్రమాణమనియు రాజభవనాదులకు
అహస్తములనుంచి 100 హస్తములవరకును అనియుచాస్త్రము.

రిపుస్తాన నర్మములు

శ్లో. దేశగ్రామగృహే భూమామంత్ర మాసథదైవశం ।
స్వామినో గురుభృత్యాదౌ రిపుస్తానం వివర్ణయేత్.

తా. దేశము, గ్రామము, గృహము, భూమి, మంత్రము, ఔష
ధము, దేవతప్రభువు, గురువు, శిష్యులు పట్టభుక్తు శత్రుత్వముగలవి
ఎన్నడనూ పరిగ్రహించకుండుదు.

రాత్రి వర్జింపదగిన తార్కములు

శ్లో. స్థభగ్రామనివాసంచ తథారాజ్యాభిషేచనం ।
రాత్రికాలే భవేద్దాని పూర్వాహ్నేశుభదోమతః.

తా. స్థంభపతిష్ఠ (శంఖస్థాపన గృహములకు) గ్రామప్రవేశము
రాజ్యాభిషేకము కుమారాతియందు చేయుట హానిపడదు. పగటి
యొక్క పూర్వాహ్నకాలమందుచేయుట శుభప్రదము.

శ్లో. కృషింబీజవాపం న రేంద్రాభిషేకం సువిద్యాగృహారంభ
దేవప్రతిష్ఠా క్రియాస్స ప్రచాలాదికా నామధేయా క్రియాంచ
క్షపాయాం నకుర్వంతి తిష్ఠాః.

తా. కృష్యారంభ, బీజావాపన, పట్టాభిషేక, విద్యారంభ, గృహారంభ, దేవప్రతిష్ఠా చాలాదిసప్తక్రియాదులు (అనగా జాతకర్మ, నామకర్మ, అన్నప్రాశన, అక్షరాభ్యాసచౌల, సీమంతాదులు) రాత్రి కాలమాదు చేయరాదు.

గో డ ఎ త్తు

శ్లో. గృహస్యయద్విస్తారః సైవోచ్చాయః నిశ్చయశ్శుభదః
శావై కేషుగృహేష్వపివిస్తారద్వి గుణేతందైర్ఘ్యం.

తా. ఏకశాలాగృహాదులకు గర్భయొక్క వెడలుపుయెంతో అంతగోడయెత్తు వుండవలయును. వెడలుపునకు రెట్టింపుకుతక్కుకాని (యెక్కువయెంతేని) పొడవు వుండవలయును.

మ యు డు

శ్లో. గేహాదీనూత్రమారభ్య యద్విస్తారేతథోన్నతం
తస్యగేహాన్మణాన్వృద్ధిః మయెనపరిభాషితం.

తా. గృహముయొక్క గర్భవెడలుపు ఎంతోగోడయెత్తు అంత వుండవలయునని మయుడచే చెప్పబడినది.

గణిత నిర్ణయ ము

శ్లో. ఆయః కల్పహస్తమావైః కరైశ్చక్షేతేమాత్రాభిక్రితే
మాతృకాభిః మథ్యేపర్యం కాసనేమందిరేచ దేవాగారే
మండపేభిత్తి బాహ్యేం.

తా. ఆయధనాదులు అంగుళాదినూనములచే నిర్మింపబడిన హస్తాదులచే (గజము) గణితము చేయవలయును. పర్యంక ఆసన. గృహదులకు భిత్తిమధ్యనుంచియు దేవాలయము మండపము వగైరావాటుకి భిత్తిజాహ్యప్రదేశమునుంచియు గణితము చేయవలయును.

మ రి యు

శ్లో. గృహే మృన్మయేమానమంతః ప్రధానంతథాచేష్టికా భిత్తి
భాగేతదర్థం తథాచోపలానాం సభిత్యాసదైవ ప్రకుర్యాత్సభం
భశ్చన్యథా విత్తనాశం.

తా. మంటచేనిర్మింపబడు (గోడలు) గృహమునకు గోడలు గాక ఉల్లోపునుంచియు ఇటికలచేనిర్మింపబడు గృహమునకు గోడ మధ్యనుంచియు రాళ్ళచేనిర్మింపబడువాటికి గోడలసహాయమున్న గణితము చేయదగ్గది.

మ రి యు

శ్లో. భిత్తిమధ్యైకృతంవేశ్య, భిత్యాదాదేవతాస్థవే
భిత్తికన్యస్సదేవానాం త్రివిధం సూత్రలక్షణం.

తా. గృహదులవిషయమై గోడమధ్యనుంచియు దేవాలయాదులకు గోడసహాయమున్న, దేవతాలయాదులకు గోడలుగాకయున్న గణితమే చేయవలయును.

గృహాయామ సంఖ్యాపలు

శ్లో. గృహస్యాయామ సంఖ్యాంతుచతుర్హస్త ప్రశశ్యతే
తన్మానే శుభదంప్రొక్తమధికేన్యద్ధనశ్చయం.

తా. గృహము యొక్క (బంగళా) వెడలుపు నాలుగునాస్తములుండటం ప్రశస్తము అంతఃసంస్కృతమునూ, శుభదము, అంతకు మించు ధననాశనము.

బిత్తినిర్ణయము

శ్లో. దేవానాం లోష్టకం బిత్తిః ప్రాశారే శీష్టకం తథా,
నరాణాంచష్టకయేన ఇష్ట్యక్తం విశ్వకర్మణా.

తా. దేవాలయానులకు పామాణములతోను, ప్రాశారాదులకు ఇటుకలతోను షణ్మూలకములతోను, పశుసంహారమునూ గృహములు నిర్మింపకలయును అని విశ్వకర్మ చెప్పెను.

క్షేత్రకృతపదపలం

శ్లో. పవంశ్చార్ణం ఫలపూర్ణం భిక్షాఫలసంభా
విషమేచఫలనిష్ఠార్ణం సజ్జనాశల సుఖార్థకః.

తా. క్షేత్రకృతపదము భిక్షువరుగాక పూర్ణఫలములు నిచ్చునవియు, భిక్షుమయినపదము ఫలములను భిక్షుముచేయుననియూ బేసి సంఖ్యగలపదము పూర్ణఫలములనిచ్చుననియు సమసంఖ్యగలపదము ఫలములను నశింపచేయుననియు మయాబ్రహ్మయొక్క అభిప్రాయముగానున్నది.

నూతనగృహమునకు నూత్నసామగ్రి

శ్లో. ఇష్టకాలోష్ట పామాణమృత్తికాజీర్ణదూయసం
తృణంపర్ణం బుధైః ప్రోక్తం దారుసూత్నం గృహాయవై.

తా. గృహములకు ఇటుకలు, రాములు, పాపాశాదులు, మన్ను, ఇనుము, గడ్డి, ఆకులు, కిరణములగునవి కొత్తవియే పుపయోగించవలయును.

మ రి యు

శ్లో. నూతనేనూతనం కాష్ఠం జీరేజీరంప శశ్యతే
జీరేచనూతనం | పోక్తంనోజీరం నూతనేమనుః.

తా. నూతనముగా నిర్మింపబడువాటికి నూతనకష్టాదులనే (ప్రమానులు) ఉపయోగించవలెను జీర్ణగృహములకు జీర్ణకాష్ట పనికి ఉపయోగించవచ్చును. జీర్ణగృహములకైననూ కొత్తప్రమానులు వగైరా పుపయోగించవలెనుగాని నూతనగృహములకు జీర్ణములగునవి ఎంతమాత్రమున్నూ ఉపయోగించుట శ్రేయస్కరముగాదు ఇట్లని మనబ్రహ్మయొక్కవాక్యము.

మ రి యు

శ్లో. నగృహంకార యేద్దీమాన్ పుగాణైర్నచ దారుభిః
కుర్యాన్నాప్నోతి మరణం సంపదాం నాశమేవచ.

తా. బుద్ధిమంతులగు | శ్రేయోభిలాషులు | పాతప్రమాకులను యోగించకూడదు. అట్లుచేసినచో మరణమును సంపదలయొక్క ను పొందుదురు.

అ న్య వే శ్మ దా రు

శ్లో. అన్యవేశ్మ స్థితందారు నైవాన్యస్మన్ ప్రయోజయేత్ |
నతత్రవసతేకర్తా వసన్నపినజీవత్.

తా. పరాయిముగటి నొక యొక్క పాశమానులను తమయింటికి ఉపయోగించుకొనకూడదు అట్లుచేసిరేని యజమాని అచ్చట నివాసమేచేయుడు. అట్లుజరిగిన నూ మరణము పొందును.

వీధి శూలాదులు

శ్లో. విష్ణుపృష్ఠం వీధిశూలం శక్తివాగ్మ్యంచవర్జయేత్ |
దృష్టించైవ మూర్తీనాం శోకరోగభయపదం.

తా. ఈ విష్ణులయిన నకు వెనుకనున్నా, ఈశ్వరాలయమునకు ఎదుటనున్నా, శక్తి ఆలయములకు వాగ్మ్యములయందును, వీధిశూల (ఎడూట) యందునూ గృహములు కట్టుట విడువవలెను. అట్లుగాక కట్టిరేని శోకములు, రోగములు, భయములు పొందుదురు.

దృష్టి విస్తార ప్రకారః

శ్లో. రుద్రాణాం శతదండంచ, విష్ణుపృష్ఠేతి వింశతి, |
శక్తీనాం వామపార్శ్వే శుద్ధ దృష్టి విస్తారమాతకం.

తా. ఈశ్వరదృష్టికి నూరుదండములు, విష్ణుపృష్ఠమునకు 20 దండములును, శక్తివామపార్శ్వము పూర్తిగానున్నా దృష్టిదోషము గాన విడువవలయును.

దండమానము

శ్లో. చతుర్వీంశత్యంగులైస్తు హస్తమానం ప్రచక్షతే |
చతుర్హస్తోభవేద్దండః శ్రోతృస్తద్విసహస్రకం.

తా. ఇకవదినాలుగు అంగుళాలు ఒకహస్తమునియు నాలుగు హస్తములు ఒకదండ పమాణమనియు గెండువేలదండములు ఒక కోశమనియు నెరుంగవలెను

ద్వారశూల

శ్లో. పరకోణైః పరదారైః పగస్థంబై పరదృశైః ।
కూపవృక్షాది భిచ్చైవకాంతం శేహం రర్థకం ॥
కోణాద్భి భమ కూపకర్తమతరుద్వాస్తా భాదేనేక్షితం ।
సద్మోచ్చద్విగుణాఽకాంత రభవేధేన దోషఃఖల.

తా. ఏమ సింహద్వారమునకు పగాయింటియొక్క కోణము ద్వారము, స్థంభము, వృక్షము వగైరాలున్నా నూయు, వృక్షము, బురదగుంట, భృజస్థంభాదియొక్కయు దేవాలయములయొక్కయు వేధనాశనముచేయును. మరియు వీధిశూలకు తను ఇంటియొక్క ఉన్న తమునకురెట్టింపు ఎదుటగా విడవగా దోషములేదని అభిప్రాయము.

పరగృహసమాధిః

శ్లో. స్వగృహేస్థంభ శూలంచ అన్యగేహ సమంతథా ।
అన్యగేహ శిరోశూలా వర్జయేన్మను రబవీత్.

తా. స్వకీయగృహముయొక్క స్థంభవిరళము, పరగృహముతో సమమున్నూ పరులయింటి వెన్నుపోటున్నూ కూడదని మనుబ్రహ్మ తపనము (అనగా నిచ్చట పరగృహముతో సమానపారులు ఉండకూడదనియు జ్ఞాతులయొక్కతారును ఆవస్థకమనియు అర్థాన్నిధము.)

నిందితావులు

శ్లో. ఊషరే గామమధ్యేచ ఛాయేచసురజాస్థవే ।
 స్మృతాః సిమ్న ఉవరైవీధిశూలాదిగ రసు ।
 గోగణైశ్చది యాయాంచ గోణదేశేజలాస్థవే ।
 పషమశత్ప్రవర్గస్థై నవసేమ్నాభ మిచ్ఛతా॥

తా. ఊషరక్షేత్రమందును, గ్రామమధ్యమందును, దేవతా
 స్థలములు, నీడలువగైరాగలిగిన స్థలమందును, స్మృతానమందును,
 పల్లవు ప్రదేశమందును సుడిగొట్టుట రంధ్రములుపడునట్టియు, వీధిశూల
 గల్గినట్టియు గ్రామగోణములు నివసించునట్టియు, ప్రజలచే నిందింప
 బడునట్టియు, గోణపుదేశమును నీరునిలవగలిగి ఇనకలిగినట్టిచోలున్నా
 ప్రహరాముకల్గునట్టి ప్రదేశమందును, బేసిగోణములుగల్గినట్టియు,
 వాస్తుశాస్త్రోక్తశత్ప్రక్షేత్రము, ఇతరమగునట్టియున్నా స్థలములయందు
 విశ్వర్యముగోరువాడు నివాసముచేయకూడదు గృహములు కట్టరాదు.

సమసంఖ్య

శ్లో. గృహేదాక్షిణోదారు కుడ్యపేటీంచద్వారజం ।
 గవాక్షోద్యానిర్వాటి సమసంఖ్యావిధీయతే ।
 శిరోగృహేచందశాలే ఆయవ్యయథనాదికం ।
 నావస్యంఫలమాలోక్యం పూర్వేగృహపదేఫలం ।
 జ్ఞాతవ్యం సర్వతశ్చాపి విశ్వకర్మా బ్రవీదిదం.

తా. గృహమునకు దూలములు, వెన్నుబద్ద, అలమరద్వారా
 ములు, కిటికీలేలు మొదలగునవి సమసంఖ్యగా ఉండవలెను. మరియు
 మేడ, డాబావగైరాలకు ద్వారాదులు ప్రత్యేకముగా సమసంఖ్యయ

మంచిది. ఆయాన్యాయధనాధిఫలములు వేరేగణితవిచారణ అనావస్య
కము వాటియొక్కగణనము మొదటికింది గృహగణితఫలమునే
యెరుంగవలెనని విశ్వకర్మచెప్పెను.

వెన్నుపోటు

శ్లో. శిరోదారు సచేద్దేహేశూఁడో షోభిశానుతే |
శిరోదారున చేద్దేహేశూఁడో షోఽని జాయతే.

తా. గృహమునకు శిరోదారు (వెనుబద్ద) ఉండినవాటికే వెన్ను
పోటుయుండును. వెన్నుబద్దలేని గృహమునకు వెన్నుపోటులేదు.

వెన్నుపోటులేదు

శ్లో. చతుశ్శాఖే రాజస్వహ్వగృహేనాస్తిసూలజం |
స్వగృహేస్థంభశూలచ పరగేహసమంశధా |
జ్ఞాతస్యం అన్యతశ్చాపి శిరోదాగ్నాది శూలకం:

తా. చతుశ్శాలివిషయమైన్ని రాజభవనములువిషయమైన్ని
తమకు తమింటివెన్నుపోటువిషయమైన్ని దోషములేదు. స్వగృహ
మందు స్థంభశూల (అనగా) పార్శ్వతప్పట, పరగృహముతో సమాన
మున్నూ, పరులయింటివెనుపోటున్నూ దోషముగా నెరుంగవలెను.

మధువల్మీకాదులు

శ్లో. మధువల్మీక గృధాణాంహస్తే ద్వితితినాగర |
మాణ్మసాభ్యంతరం గేహాసవిశేచ్ఛేయమిచ్ఛతా |

గృహామధ్యేకర త్రిణిశాస్త్రనపశి, కమాత్వతే ।

గృహే, సాశాయ విశ్వ్యా, బవీన్వచః ।

పుణ్యాహవాచనే వాస్తుపూజకీచాన్నదానతిః ।

గృహదోషాః వినయ్యగతివాస్తుశాస్త్రే మమోదితం॥

తా. శేనెపట్టు, పాట్లు, గద్దనాలులు, ముండిచేయిమొల
చుట ఇవి కలిగిన యెకల కనుముగా 2-4-6 మాసములు గృహ
మును వర్జింపవలయును. గృహనుభ్యనుగదును, ఆగ్నేయ, దక్షిణ
వాయువ్య, ఉత్తరదిశలయందు దోష పదము. ఇట్టివి కలుగుట గృహ
మందు జరుగనున్న అర్చనసూచకములు అవి విశ్వకర్మచెప్పెను.
మరియు పుణ్యాహవాచనము, వాస్తుపూజశాంతి, అన్నదానాదులవల్ల
తద్దోషనివారణమగును.

త్రినాశనం

శ్లో, త్రిద్వారాశ్చ త్రిఖిహ్వాశ్చ త్రిదీపం త్రివటుస్తథా ।

త్రివైధవ్యం త్రిసన్యాసంతద్గృహం దుఃఖసంభవం॥

తా. గృహమందు మూడుద్వారములు, 3 మంచములు, 3
దీపములు, 3 రువటులు, 3 వైధవ్యములు, 3 సన్యాసులు ఇట్లువుండుట
ఆ గృహము దుఃఖప్రదమగును.

నామనక్షత్రప్రాధాన్యత

శ్లో. దేశగ్రామ గృహభ్వర వ్యవహృతిద్యూతేషు ।

దానేమనస్సే నాకాకిణివర్గ సంగరపునర్భూ మేళకేనామభం.

తా. దేశ, గ్రామ, గృహోద్విగ్ధాణ విషయమందును, జ్యోతిష్ వ్యవహార సంపాదన, వ్యయ, హరణ, నేన, కాణి, వర్గ, భూమేధనాది అర్వలవిషయమందును, నామనక్షత్రము ననుసరించుట ప్రాధాన్యము.

శ్లో. నరాణాం నామఋతౌణాం బ్యాసినామేవశశ్యతే,
ఇతరేషుచసర్వేషు నిష్పలః వాస్తుజం ఫలం.

తా వాస్తువిషయమై నామనక్షత్రమును గ్రహించువిషయమై అనేక పేరులగలవానికి ప్రసిద్ధిగా వాడుకలోవున్న నామము ననుసరించే శాస్త్రవిచారణ చేయవలయును.

జన్మనక్షత్ర ప్రాధాన్యత

శ్లో. వివాహే సర్వమాంగశ్చైయాత్రా యాంగహగోచరే,
జన్మరాశేః ప్రధానత్వం నామతారాం నచింతయేత్.

తా వివాహోది సర్వమాంగశ్చ విషయములయందును. యాత్ర, గ్రహస్థితి గోచారఫలములు వగైరావిషయములయందును నామరాశి నామనక్షత్రముల ననుసరించుటయే ప్రాధాన్యము.

గణితావస్యకత

శ్లో. ఇష్టకానిక్మితే గేహేమృత్తికా నాంచలోష్ఠజా,
ఆయసాదారుజా చైవగృహేఽయాదీ విచింతయేత్,
లతావత్ప్రాదికానాంతు సద్యోఫలదకారిణీం ఆవస్థేచైవక ర్మై
గృహేఽయాదీన్నచింతయేత్.

తా. ఇటుకలు, మట్టి, రాళ్లు, గాతినగబంధము, ఇనుమ మ్రాచు మ్రాచు సంబంధచుగువాటిచే నిర్మింపబడు గృహములకు ఆయ, వ్యయ, ధనాదులు తప్పక విచారిణ చేయవలయును. తీగెలు, ఆకులు మొదలగు వాటిచే నిర్మింపబడునట్టియు, ప్రస్తుత ఫలితము కొరకు నిర్మింపబడు నట్టియు, విధిలేక తప్పవినరగా నిర్మింపనలసినవాటి విషయమైని ఆయ, వ్యయ, ధనాదులు విచారిణ చేయ వలయు లేదు.

భిత్తైద్వార స్థాపనభాగాః

శ్లో. భిత్తైద్వారశదాకృత్యా అంతరంసప్తమేవచ ।

పంచమంబావ్యాదిగ్భాగం మధ్యైద్వారంవినిక్షిపేత్ ।

తా. గోడనశసగము 12 భాగములు చేయగా లోపలివైపునకు 7 భాగములున్న వెలుపలివైపుకు 5 భాగములున్నా కాగా మధ్య యందు ద్వారమును డొచవలయును.

కూప భేదములు

శ్లో. ద్వారపీనోభవేత్కూపః ద్వారేణై కేనవాపికా,

నైకద్వారాపుష్కరిణీ దీర్ఘికా, కుల్యావిభూత

తోయాశ్చతటాకాః పరిక్రీర్తితాః ।

తా. ద్వారములేనిది కూపమనియు, వక్రద్వారముగల (దిగుడు బావి) వాసి అనియు నాల్గువైపుల (దిగుడుమొట్టు) వగైరాగలది పుష్కరిణీయనియు వెడలుపుకన్న పొడవు ఎక్కువగలది, దీర్ఘికా అనియు ఎప్పుడున్నా నీరుండిండునది కుల్యయనియు నామములు.

గృహపర్యాయ నామములు

శ్లో. విమానం. భవనం, హర్మ్యం, పౌథ, రామి, నికేతనం ।
 ఆలయం, నిలయంచైవచార్యదం, పస్తు, వాస్తుకం, క్షేత్ర
 మాయతినంచైవ, మందిరం, విష్ణుకంపదం । పదనం,
 స్తానమఖ్యంతు, పర్యామఖ్యాన పండితైః॥
 అమరే॥ గృహం, గేహం, గవశిం, వేశి, సద్య,
 నికేతనం, సతా న్యనస్తననభవనం, గారి, మందిరం ।
 గృహఃపురిచ భూమ్యేనసకాయ్య, నిలయా, లయాః

తా ఇవిఅన్నియు గృహమునకు వాడుకనామములు

లగ్నచంద్రుడు

శ్లో. స్థంభప్రతిష్ఠానా బరహకాలేగ్నేచ చ ద్రో మథనోనరాణాం ।
 ప్రయాణకాలే ప్రథమరుకాలే వివాహకాలే యమమాతవః॥

తా. స్థంభప్రతిష్ఠ, వ్రతబాధము, వీటివిషయమై లగ్నచంద్రుడు
 ప్రాశస్త్యము, ప్రయాణము, వివాహము, వివాహకాలములందు యమ
 మాతగా ఎంచదగినది.

పురుషశంఖు నిర్ణయము

శ్లో. అష్టాశ్చరచతురశ్ర మవ్రణమృజుచా నశ్రమేవం విధం,
 సర్వేషాంచనిశ్చిరూతమనధిః స్వగ్గాదిరత్నాన్వితం,
 గంధాద్యైర్భిపూజితం శుభదినేశం కుంస్యనేన్మంగళైః॥

తా. పం. డెండు అంగుళములుపొడవు (అన్నివర్ణములవారికిన్ని సమానము. మరియు బ్రాహ్మణులకు 18 అంగుళముల పొడవున్నా క్షత్రియులకు 16 అంగుళములున్నా, వైశ్యులకు 14 అంగుళములున్నా శూద్రులకు 12 అంగుళములు పొడవున్నా వుండవలయునని శాస్త్రాంతరము) గలిగిన ఆ శంకువును 8 వంతులుగాడెన్న మొదటివంతు 8 పలకలునూ, మధ్యవంతు 4 పలకలునూ, చివరవంతు పలకలులేక లింగాకారముగానున్నా ఉండవలయును. అట్టిశంకువును గంధాదులచే పూజింపబడి రత్నాదులచేకూడివుండినకర్తయందు స్థాపనశుభముహూర్తమందు చేయవలయును (ఇది పురుషశంకు)

స్త్రీశంకులక్షణము

శ్లో. పూర్వభాగం త్రికోణంచచాతుర్భాగంతు మధ్యమం,
అంత్యమష్టమిదం భాగంచతుదన్ శ్యాంగుశంస్త్రియః॥

తా. చివరవంతు 3 కోణములున్న మధ్యభాగము 4 కోణములున్న, అంత్యభాగము 8 కోణములున్నగలిగి 14 అంగుళములు పొడవుగలిగి ఈ ప్రకారము స్త్రీశంకుఉండవలయునని శాస్త్రముసిద్ధము.

స్త్రీపురుషశంకుల ఉపయోగము

శ్లో. పురుషోపురుషశ్శంకుః స్త్రీణాస్త్రీశంకు రివ్యతే, ఉభయోః
మిధునం స్థాస్మలం, దక్షిణేస్త్రీ వపుంసకే॥

తా. పురుషులకు పురుషశంకువును, స్త్రీలకు స్త్రీశంకువున్నా, దగవతులకు 2 శంకువులున్నా స్థాపించవలయును, స్త్రీ వపుంసకులకు దక్షిణమున సాపించవలయును.

ఆరంభదిశి

శ్లో. మధ్యమే దేవతాగా రే ఈశాన్యం మనుజాలయే,
సాక్షసానాంతు నైఋత్యాం ఆరంభం శశ్యతే సదా॥

తా. ఆరంభాదులు దేవతలకు మధ్య | పదేశమందును, మను
ష్యులకు ఈశాన్యదిశియందును, రాక్షసులకు నైఋతిదిశయందును
ఆరంభించుట | శేయస్కరము.

శంకుజాతి

శ్లో. దేవాలయే శిలాశంఖుః నృణాం దారుమయంతథా,
శంకుస్థాపంశిలాన్యాసం, స్థంభస్యారోపణంతథా,
ఆరంభస్వర్ణరత్నాద్యాః, నృణాం సౌఖ్య ఫలప్రదా,
ఇతి ప్రోక్తమయబ్రహ్మ దేశకాలాదిచింతయన్॥

తా. దేవాలయాదులకు శిలాశంఖువునూ, మనుష్యులకు
మ్రానుచే చేయబడినట్టిదియూ నగు శంకువులను ఆరంభకాలమందు
స్థాపించవలయును. మరియును శిలాన్యాసము, శంకుస్థాపన, స్థంభప్రతిష్ఠ
స్వర్ణరత్నాదులచే ఆరంభమునూ, ఇట్టివిచేయుట మనుష్యులకు
సౌఖ్యము వాస్తుశాస్త్రోక్త ఫలప్రదమునూ అగు దేశకాలాదిచింతన
ఎరింగి మయబ్రహ్మచే చెప్పబడినది.

వృక్షశూల ఫలము

శ్లో. తరువేధం విజానీయాద్యది ద్వారముభేస్థితం,
కుమారమతణం ప్రోక్తం నానారోగశ్చ జాయతే॥

తా. సింహద్వారమునకు ఎదుటగావృక్షముండుట తరువెధ (వృక్షశూల) అని అందుగు. అట్లుకొనుట వల్ల ఫలము, సంతాన శక్త్యము, వంశవాశనము, నానారోగ బాధలున్నూ గలుగును.

శల్యవిచారణ

శ్లో. జలాంతం స్థగ్యాం నాపురుషాశ మధాపివా,
క్షేచం సంశోభ్యచోన్మిశల్యం పదసమారభేత్ ||

తా. శల్యపరీక్ష, జలముపడునంతవరకుగాని. వకరంగుమట్టు (పూరి) భేదమునగుగాని లేని పురుష ప్రమాణమువరకూగాని శల్య శోధనచేసి గృహారంభము చేయవలయును,

పురుష ప్రమాణము

శ్లో. పంచారిత్విగ్దశ విశిష్టైః క్షిప్తైః తాంగుళః పురుషః ||

తా. పురుష ప్రమాణముగా 5 విశిష్టముగాని లేక 10 విదస్తములు (నిత స్తి అనగా 12 అంగుళములు) లేక 120 అంగుళములు.

స్థలంలో నీళ్లుపారుదల

శ్లో. పూర్వప్రహవృద్ధి కరోనరాణాం తథోత్తరేష్టైవధనం వదాతిః
అర్ధక్షయంపశ్చిమతిః ప్రవాహః మృశ్మప్రదోదక్షణతో ప్రవాహః

తా. లోగిలియందలి నీరుపారుదల తూర్పుదిశకు వెళ్లుట వృద్ధి ప్రదమును ఉత్తరముగా వెళ్లుట ధనప్రదమును, పడమటదిశకు ధనక్షయమున్నూ, దక్షిణదిశకు నీరుపోవుట మృత్యుప్రదమున్నూ నిచ్చును.

లోగిలియొక్క ఎత్తుపలం

శ్లో. స్యాదుల్నతిః పూర్వః కేశగాణాః సుస్తాధనం
దక్షిణభాగతుంకే. క్షయోధనానాం వినతేప్రతిచ్యాం
ఉచ్చైర్భిన్నా శోధ్యవన త్తరేతు॥

తా. లోగిల (వెన్ను) వగైరాఎత్తు పడమటఉండుట శ్రేయ
స్కరము. క్రమముగా పడమటనుండి దక్షిణ, తూర్పు, ఉత్తరములు
పల్లముగా నుండుట మంచిది.

స్థలోన్నత ఫలం

శ్లో. వాస్తూపయోగభూమిస్సు దక్షిణేవశ్చిమేతథా,
ఉన్నతం సర్వసాభాగ్యం ఇతరేచమృతిపదం॥

తా. గృహభూమి దక్షిణ పశ్చిమముల ఎత్తుగానుండుట
సాభాగ్యపదము. అదే ప్రకారము తూర్పు ఉత్తరములఉండుట మృతి
ప్రదము (అనగా తూర్పు ఉత్తరములు పల్లముగా నుండవలయును).

గృహక్షేత్ర భాగము

శ్లో. వడ్భాగంతు గృహక్షేత్రం పైశాచం ప్రధమంత్యజేత్,
ద్వితీయంపృష్ఠభాగంస్యా స్తృతౌయంతు గృహంస్మృతం,
చతుర్దేచప్రపాంకుర్యా త్పంచమ్యాం కూపకిల్పనం,
షష్ఠ్యామారామ వృక్షాణిప్రాంగణం గధ్యతేబుధైః॥

తా. గృహమునకుగల భూమిని ఆరుభాగములగాచేసి అందు
వెనుకనుండి ముందుకు, వెనుక 1 వ భాగము పిశాచభూమిగాను

విడువవలయును. 2 వది వెనుక పెరడుగాను, 3 వ భాగమునందు గృహమునున్నా, 4 వ భాగమందు చలిపందెరయున్నా, 5 వ భాగమందు నూయి యేర్పాటులున్నా, 6 వ భాగమందుముందుభాగమున వుష్పవనమున్నా నిర్మింపవలయునని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

వివాహ వేదిక

శ్లో. వృత్తాయతా హస్తచతుష్టయేన హస్తోచ్ఛితం
మందిర వామభాగే, విచిత్రతాం స్థంభచతుష్టయేన
వివాహవేదిం ప్రవదంతితజ్ఞః॥

తా. వృత్తముగాను, పలకలతో కూడినట్టియు, నాలుగు హస్తములుగలిగి వకహస్తము ఎత్తుగలిగి, నాలుగు స్థంభములతో అరింకరింపబడినదిగాను వివాహవేదికగృహమునందు తూర్పు ఉత్తరదిశల నుండుట మంచిదని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

వెన్నుపోటు

శ్లో. దాశమధ్యేపతిం హన్యాదంతే వత్సీసుతం పరం,
శిరోదారువశాచ్ఛాలసం జ్ఞేయం బుధోత్తమైః॥

తా. వెన్నుపోటు, వెన్నుబద్దమధ్యను తగిలిన యజమానునకును వెన్నుచివర భార్యకును, వెన్నుమొదట సంతానమునకును నష్టము కలుగునని బుధులైనవారు చెప్పుచున్నారు (వెన్నుపోటు ఏ భాగమందు తగిలిననూ దోషమేననిభావము)

గృహ చిత్రలేఖన

శ్లో. వరాహశార్దూల శివాపృథాక వోగృహాభిధోలూక
కపోతవాయసాః॥ సస్యేనగోదాది వకాదిపక్షిణో
విచిత్రితానో కరణేగృహేసదా॥

తా. పంది, పులి, నక్క, సర్పము, గ్రద్ద, గుడ్లగూబ, పావురము. కాకి, రాబందు, డేగ, బల్లి, తొండ, కొంగ వంటి చిత్రపులను వేయుటగాని, విగ్రహములను ఉంచుటగాని గృహమందు దోషప్రదము.

భవంతి ప్రకారః

శ్లో. మాతృస్థానే చతుర్వాస్తు దక్షిణేపాదహీనకం, పూర్వేసార్థ
త్రిహస్తంచ చోత్తరేపాదయాత్రికం, పూర్వాయతం
శ్రేష్ఠదంస్యాన్మస్య మందక్షిణాయతం, ఇతిప్రోక్తమయ
బ్రహ్మచతుశ్చాలే విశేషతః॥

తా. చతుశ్చాలలయందు తూర్పుపడమరలు పొడవువుండుట ఉత్తమమనియు, దక్షిణోత్తరములుసాడవు మధ్యమఫలమనియు, అందు పడమటగర్భము నాలుహస్తములును, దక్షిణగర్భము పాతికె తక్కువగా నాలుహస్తములు, తూర్పుగర్భము సగముతోగూడిన మూడుహస్తములును, ఉత్తరగర్భము పాతికతోగూడిన మూడు హస్తములునూ ఇట్లు క్రమప్రకారమగు తక్కువగర్భము గలిగి వుండుట శ్రేయస్కరమని మండువాఇండ్లవిషయమై మయబ్రహ్మచే చెప్పబడినది.

పా రు లు

శ్లో. భిత్తిదోషం సతిం హంతి దారుచోషం స్త్రీయంతథా ।
ద్వారదోషం సుతిం హన్యార్గవాతౌ దేధనం హరేత్ ।
స్థంభశూలేసర్వహానిః అసమేష్వగృహేఫలం.

తా. తమ ఇంటివిషయమై సమముగాలేనిగోడ దూలము మొదలగువాని పారులుతప్పిన ఫలం చెప్పుచున్నాడు. ఎట్లనగా? గోడ పారు

తప్పినచో ప్రతినష్టమున్నూ దూలములు, గురుజులు, వెన్నుపారులు
తప్పినచో స్త్రీ నష్టమున్నూ, ద్వారములపారుతప్పినచో సంతాననష్ట
మున్నూ, కిటికీ, అలమర (బీరువా) లపార్లు తప్పినయెడల ధననష్ట
మున్నూ స్థంభవిరళమునకు అన్నివిధములనష్టమున్నూ గలుగును గాన
(తమ ఇంటిపార్లుతప్పినచోషము పరాయియింటి నెనుపోటు సమముగా
నెరుంగదగినది.)

దూలమునకు అడ్డము వెన్నుకు నిడువునడచుట

శ్లో. దూ.త్రయాదిభవనం భయరోగంచజీవనం ।

దూలమధ్యంచగమనం శిరోదారుసమంతథా.

తా. మూడుమొదలగుబేసి దూలములగృహముయొక్కఫలము
రోగము, భయముగలుగజేయును మరియు గృహమందు దూలమునకు
అడ్డుగానడుచుటయు, వెన్నునకు సమముగా (నిబ్బరముగా) నడచు
టయు పైఫలములనే గలుగజేయును.

ద్వారముపై గురుజువగైరా

శ్లో. గవాక్షద్వార పేటిచద్వారంధ్యేసమంతథా ।

గృహదారు శిరోరుస్థంభం సామరణాపదం.

తా. కిటికీ, అలమారు, గుమ్మము మొదలగువాటిమధ్య (పైన)
దూలముగాని వెన్నుబద్ధగాని వాటిగురుజుగాని నిర్మింపబడనేని మర
ణమునిచ్చును.

గుణాధికర గ్రాహ్యం,

శ్లో. మధ్యగృహేతిష్ఠతి సూర్యరశ్మిస్తస్మిన్న దద్యాత్ఫలము తదోషః ।
శల్యాదిదోషోనగణాది దోషోఽనుతాళ సమూలమివాదశేషం.

తా. ఏగృహసూత్రమంటే సూర్యునిసూచనతో ఆగృహమందు శిల్పసంబంధమునగాని, గణితసంబంధమునగాని మరియేతరసంబంధమునగాని దోషమును ఇవ్వనేగదు. ఎట్లనగా? అశేషమాట సంఘమునకు అగ్నికణమువలె అన్నిదోషములను సంచరించును!

గుణాదిక ప్రశ్నాం

శ్లో. బహుగుణా లఘుదోషసమన్వితంభవనమేవ గృహాదికమివ్యతే
జలలజేనశిఖ బహుపాదవాన్ నశమమేతిగుణై రధికోయతః,

తా. గృహమయందు స్వల్పదోషములుగలిగినట్టియు బహుగుణములు గలిగినట్టియు గృహమును పరిగ్రహించుచున్నాడు. (అన్నియూ మంచిఫలములుగలుగుట దుర్లభము) ఎక్కువ అగ్నిహోత్రమండు స్వల్పజలము వినియోగముచేయలేనందున మంచిఫలములు ఎక్కువ గలిగినవాటినే గ్రహించవలయును.

పంచ (విషయములు) పరిస్థితులు

శ్లో. దేశంచకాలం స్థిత్యాచవయోవర్ణాని పంచచ |
పరీక్ష్య నాస్తావక్తప్యం విశ్వకర్మమతస్తథా.

తా. విశ్వకర్మయొక్క ముఖమునగా? 1 దేశము, 2 కాలము, 3 స్థితి, 4 వయస్సు, 5 వర్ణమునాది పంచవిషయములను బాగుగా పరిశీలించి శాస్త్రము చెప్పవలయుననుట.

గోడ మొదలగునవి పడినందున ఫలము

శ్లో. భిత్తిగృహవారుకీల స్థంభద్వారప్రసానభంగేషు |
తద్వక్-వాటతోరణ కేతూనాంగృహ పతేర్మరణం.

తా. గోడ, దువ్వలు, గుండలు, స్తంభము, ద్వారము, తలుపు, తోరణము, జండామొదలగునవి పడిన, విరిగిన, చెడిన పగులుటవంటివి కలిగినచో గృహాయజమానునకు పురణాచదము.

స్మశానమాంస ఫలిము

శ్లో. శాస్త్రగాలోధవాగృధః కాళోవాయదిమానుషః ।
 స్మశానాన్మాం సమావాయపురమధ్యే పవేశయేత్ ।
 నగరవిహత్యణం వాసిగ్రామం వాయదివాగృహం ।
 అచిరేన్ద్రైవకాలేన స్మశానంతద్భవిష్యతి॥

తా. కుక్క, నక్క, గద్ద, కాకి లేక మనిషిగాని శ్మశానమందుండు మాంసమునుతీసుకొని పట్టణము, గ్రామములేక గృహమందు విడిచినట్లయితే అచిర కాలములోనే అది రుద్రభూమివలె పరిణమించును

వాయుసశాంతిః

శ్లో. అధానం పవత్యౌమివాయుసః ప్రవిశేద్ధృహం ।
 ప్రవిశేద్వారతోగచ్ఛేన్మా సమేకంటివిన్దయేత్ ।
 ద్వారాంతరేయదాగచ్ఛేత్ షాన్మాసంతు విన్దయేత్ ।
 దేవాలయే నృపాణాంశు గ్రామనాశోభవిష్యతి ।
 గృహప్రవేశనేతాళో గృహశేషక్షయంకరః ।
 శ్వాసమార్జారతో గచ్ఛేద్వాయుసః ప్రవిశేద్ధృహంధృహ
 స్థమరణం వింద్యాత్సర్వనాశో గృహేభవేత్ ఏతేషాందోష ।
 జాతానాం శాంతింవక్ష్యే సమాగతశాం ॥క॥ ౩80

తా. కాకిదోషము చెప్పబడుచున్నది. కాకిగృహమందు ప్రవేశించినచోగాని, సంహారమునుండి వెళ్ళినగాని ఒకమానము గృహ

మును విడువవలెను. మరియు గృహములంతటను లిరిగిగచి 6 మాసములు విడువవలెను. దేవాలయము, రాజమందిరములయందు నూ గోషప్రదము. 6 ద్విోషము ఆ అధిపతికి చెందును. కాకి గృహమాద్రపేరించుల వల్ల గృహమందు అశేషక్షయము సంభవించును. మరియు కుక్క, పిల్లియుకూడ గృహమందు నష్ట పగముగాన నకమానములలో తగిన శాంతి చేసుకొనవలయును.

క పో త నాం తి

శ్లో. ఆరోహేత్తు గృహంయస్యకపోతా వాచవేశదేవ్ .

స్థానహానిర్భవేత్తస్య యగ్వానర్థదరః పరా ।

దోషాయనిధనాయైవ దగ్రిదాయాశివాయచ ।

తచ్ఛాంతిశ్చ ప్రకర్తవ్యాజప హోమవిధానతః ।

పింగలస్య సర్వేష్యేనం మధువల్మీకియోరపి ।

సంపూర్ణమందిరే హానిఃసూన్య సస్మనిమంగళం ।

ప్రపాకారేషు పురద్వారేప్రసాదాద్యేషు వీధిషుతత్సలం ।

ప్రగామనాధస్యసీమ్ని సీమాధిపస్యచ ।

శాంతికమాన్ ఖలంకార్య పూర్వోక్తైవ విధానతః. శాం॥క॥

తా. పాపురము గృహముయొక్కిన గృహమందు నివాసముండినా పాపురముయొక్కధ్వసి గృహమందు వినుటయు, తేనెపట్టు, పుట్టలు, గ్రద్ద ఇటువంటివిగలుగుట, స్థానహాని, చిక్కులు, మరణములు, దగ్రిదములు, అమంగళములు మొదలగునవి గలుగును. ప్రపాకారము, పురద్వారము, ప్రసాదము మొదలగువాటియందు గలిగినఫలమువాని అధిపతులు అనుభవించుదురు. గృహమందుగలిగిన గృహనివాసులు అనుభవించుదురుగాన శాస్త్రోక్త ప్రకారము శాంతిజరిగింపుకొనుట శ్రేయస్కరము.

మొండిచియి

శ్లో. గృహేషశ్చిమ దిగ్భాగైరావణేహ స్తబాహుతే ।
తద్భూహంగాశనం చైవమాణ్మా సు దోషవర్జితమ్ ।

తా. గృహంచు మడమదీభాగమందు రావణహస్తము మొలచుట దోష పదముగాన రి మూలములు నిదావ వలయును.

రావణ హస్తలక్షణము

శ్లో. పూర్వగంధః శ మవర్ణః రక్తంచైవయుతోకరః ।
రావణేహ స్త సాక్షేయాగృహే మృత్యుకరంభవేత్ ।

తా. దుర్గంధము, ముపువర్ణము, రక్తములొకూడి హస్తాకృతిగానుండునది రావణహస్తమనబడును. అట్టిదిగలుగుట మృత్యుప్రదముగాన గృహమును విడువవలయును.

గృహము కుక్కయొక్కట

శ్లో. శ్వానంచయమ దిగాతద్భూం దుఃఖసంభవమ్ ।
కర్ణచ్చేదేదోషహరం అన్యస్థానేభుభంభవేత్ ।

తా. కుక్క ఇంటియొక్క సక్షిణదిశయెక్కినయెడల ఆ ఇంటియందు దుఃఖము సంభవించునుగాన ఆ కుక్కయొక్క ఎత్తణ (కుడి) చెవిని తీసివేయుటవల్ల శద్ధోక నివారణమగును.

శుభకర్మానంతరం గృహారంభః

శ్లో. గృహే ధర్మేవర్షే వర్షేనర్హాధమేవవా ।
వాస్తుకర్మినకుర్వీత కర్మాచ్చేచ్ఛిన నాశనమ్ ।

తా. గృహనుందు వివాహమయిన సం॥రంలో లేక వత్సరభేదముగల
6 మాసములలో నూతనగృహగంభ ప్రవేశమరమ్మతులు వర్త
రాలుచేయుట దర్శిద్దగము.

ద్వారాదులు నిలుపుట

శ్లో. దారుశూలే శేణి కోణగర్భమధ్యే గృహకీర్తిక |
ద్వారంగవాక్షవేటించ నన్యనేహ్యతిమిచ్చతా.

తా. దూలములు, శ్రేణులు, గురుజులు వీటికిందను కోణస్థల
మునందును, గృహగర్భమధ్యమందును, గృహచివరభాగములందును.
ద్వారము కిటికి, అలమర మొదలగునవిఉంచుట శ్రేయస్కరముగాదు.

కర్తరిలోచేయదగ్గ కార్యములు

శ్లో. మాంజీబంధంవివాహంచ ప్రవేశేయజ్ఞకర్మణి |
భరణీ కృత్తిక్వాచైవనదోషాన్మం డపాదిషు

తా. ఉపనయనము, వివాహము, నూతనవధూప్రవేశము,
యజ్ఞకర్మలు ఇవి సూర్యుడు కృత్తిక, భరణి నక్షత్రములయందుండిననూ
(కర్తరి) కర్తరిదోషము లేదు.

కర్తరియందు చేయదగని కార్యములు

శ్లో. వక్షచ్ఛేదనవలాలః కృషిత్పణం బీజాచ భూభూతనం |
గ్రామారంభ గృహప్రవేశ వనితాసంభోగ శయ్యాసనం |
క్షౌరారామతటాకకూప శకటస్వారోహ దేవాలయే
సూర్యేవహ్నిభ సంస్థితేషునివసే కర్మాణితే వర్ణయేత్.

శ్లో. యామ్యస్యాగ్ధం చోత్తరం కృత్తికాయాం కృత్స్నం ।
 బ్రాహ్మీపాద అద్యస్తధైవ సూర్యేతిష్ఠత్యేషు ।
 ధిష్ణేషుసూర్యం గృహారంభ స్తత్పవేశో వివర్జ్యం.

శంకువు కదలింపబడితే

శ్లో. కృతేభిన్నేచయస్థాణే యద్వాపక్షీసమారుతే ।
 తస్మిన్నాశోభ వేక్షిప్రంగాత మస్యచోయథా ।
 ఛేదనః ఛేదనం యాంతి భేదనేబంధు భేదనం ।
 వేదనం భయముగంచ చవితేచార్థనాశనం.

తా. శాస్త్రోక్తముగా శుభముహూర్తమునందు స్థాపించబడిన శంకు స్థంభప్రతిష్ఠాదులు, పక్ష్యాదులు కూర్చుండిననూ, కదలింపబడిననూ, భిన్నమయినను, పైకితీయబడినను చోరాపహృతమయినను గృహపతికి మరణపదము. భేదింపబడితే భేదనఫలమును, ఛేదింపబడితే బంధుభేదమును వేధింపబడితే భయము ఉపద్రవములున్నూ, చలించబడితే ధననష్టమున్నూ, పైకితీయబడితే కలహప్రదమున్నూ, శంక్వాదులుచేత దీయబడితే భ్రష్టత్వమున్నూ గృహపతికిగలుగుననిఫలము.

మ రి యు

శ్లో. వల్మీకోదరతస్కరైచ్చ ఖననేరుత్పాటుతేకీలకే ।
 తద్గేహంవిలయం ప్రయాతిచపలం తూలం యథావాయునా ।
 తస్మాత్తన్మహస్తునాథ మచలం యస్తాపయత్పూర్వ ।
 వత్కృత్వాచాస్తుబలిం యథోక్తవిధినాయాతే స్వముక్షేవిధా.

తా. శంకుస్థాపనాదులు జరిగినపిమ్మట వాటిపైన పుట్టలులేచినగాని, దొంగలచే త్రవ్వబడినయెడలగాని, కదలింపబడినగాని, గృహ

పతికి అనేకవిధములగు నష్టములుకలుగును గాన అట్లుజరిగినయెడల తిరిగి మంచిముహూర్తమందు శాస్త్రోక్తప్రకారము స్థాపనచేసి భూతబలి (అన్నదానము) చేయవలయును. మరియు శంకుస్థాపనాదులు జరిగినపిమ్మట 27 రోజులలోపల ఆ గృహసంబంధమగు ఏ పనులుగాని చేయక ఉపేక్షించుట జరిగినచో తిరిగి ఆ నక్షత్రమునకు చంద్రుడు వచ్చునుగాన దోషముగలుగును.

శంకుస్థాపనకు కాని సమయములు

శ్లో. వృద్ధాక్షయేవ్యాధి భయే రాజాటంక రజస్వలై ।

చారేక్యారే దుర్నిమిత్తే శ్రాద్ధేమాసాంతికేతథా ।

త్యాజ్యేశంకుంవినిక్షిప్యల భస్మత్వం మనోరవః.

తా. తిథి వృద్ధిక్షయాయులయందును, రోగగ్రస్తలుగానున్నపుడును, భయవిహ్వలులైనపుడును రాజాటంకముగలిగినపుడును భార్యవెలుపలగానున్నపుడును (గర్భిణిగానున్నపుడును) తనకు గ్రహస్థితి బాగుగాలేనపుడును, దుర్నిమిత్తములగు దుశ్శకునములువగైరాగలిగినపుడును, జాతాశౌచ మృతశౌచములయందును, శ్రాద్ధదినములయందును, ఉపద్రవాదులు (భూకపాదులు) గలిగిన అమావాస్య సమీపమందును, వర్ష్యసుడియలయందును శంకుస్థాపనాదులుచేసిరేని మృత్యువునుపొందుదురని మనువచనము.

ఉద్దిబంగాళా

శ్లో. ఏకభిత్తిః సంబద్ధంకామైవో గృహద్వయం

యమతుల్యంతదానయం గృహేమృత్యుభయం భవేత్.

తా. వక్కగోడమీదగాకట్టిన రెండుగర్భములద్వితాళ(డబ్లిబం గళా) యమగేహమనబడును. అందు మృత్యుభయములు కలుగు చుండును.

అతిఫలం

శ్లో. అత్యుచ్చయంచో రభయం అతిహస్వంక్షుభాభయం ।

విస్తారాత్యంతమరణం సంక్షిప్తేచరుగాఢభయం.

శ్లో. అతిదర్శేహతాలంకా అతిమానేన కౌరవాః ।

అతిదానేబలిర్వృద్ధః సర్వత అతిగర్హితం.

తా. గృహము అతిఎత్తైనదగుటవల్ల చోరభయమాన్ని, అతి కురుచ అవుటవల్ల దరిద్రమున్ను, అతివెడలపువల్ల మరణము వ్యయ మున్ను, అతిసన్నదగుటవల్ల రోగభయాదులున్నూ గలుగును.

దూలములవేసే క్రమము

శ్లో. పూర్వాగ్రం యోజయేద్దం శముత్తరాగ్రమభాషివా ।

దక్షిణైపశ్చిమేమూలం యోజనీయం విదుర్మనుః.

తా. దూలములు మొదలగునవి వేయునపుడు తూర్పు, ఉత్తరములకు చివళ్ళను, దక్షిణ పశ్చిమదిశలయందు మొదళ్ళను ఉండు నట్లు వేయవలయునని మనుబ్రహ్మ పలికెను.

శేషాంకేన ఫలంజ్ఞేయం

శ్లో. గుణకాభాజకానాంచ శేషాంకేన వదేఫలం ।

శూన్యశేషభాగ సంఖ్యాత్ఫలంజ్ఞేయం సదాబుధైః.

తా. క్షేత్రీకృతపనమందు గుణక, భాగ్యరములవల్ల నుండి వచ్చిన శేషసంఖ్యలవల్లనే ఘములు తెలియవలయును. సున్నశేషము వచ్చినప్పుడు భాగ్యచే సంఖ్యలవల్లనే గలుగుఫలములను ఎరుంగవలెను.

ధనములు పండ్రెండు

శ్లో. పిండాప్త గుణితశ్చాత సూర్యైశ్చాపి విభాజితం |
అవశిష్టంభ వేదవ్యం తత్తనామ్నా బ్రవీషిదం.

శ్లో. వస్త్రాణి శస్త్రాణిచ పుస్తకానిద్రవ్యాణి ధాన్యాని వసుధశాశ్చ
కుటుంబనిద్యా పశువాటుకాశ్చ భాండాని భూమాశ్చ
ధనానిద్వాదశ.

తా. గృహగృహమును 8చే గుణించి 12చే భాగించగా వచ్చు శేషసంఖ్యలవల్ల క్రిందివిధములగు ధనములు 12గా నెరుంగవలెను. 1 శేషమువస్త్రములు, 2 ఆయుధములు, 3 పుస్తకములు, 4 ద్రవ్యము 5 ధాన్యము, 6 భూములు, 7 కుటుంబము, 8 విద్యలు, 9 పశుసంపదలు, 10 వాటికలు (గృహములు) 11 భాండాదులు, 12 వస్త్రములు, ధనమునూ ఇట్లు 12 విధములగు ధనములు.

రుణమును (ఖర్చు)

శ్లో. క్షేత్రీభంగ్రితకర్ముణ అప్యభిష్టుకారే త్కమాత్
అవశిష్టంవ్యయోజ్ఞేయం భోగోనామరుణసధా.

శ్లో. దాసీ, భోగ, స్పృహ, బంధు, వసు, వ్యాపార, రాజసు
నానామూర్తాదవ్యహానిః భోగవై వయుతోగృహై.

తా. ష్టైతీకృతఫలమును నిజీ గుణించి రిచే భాగించగా వచ్చు శేషసంఖ్యవల్ల ఫలములు తెలియవలెను. దీనినే గుణమా, వ్యయము భోగము అని పర్యాయనచనముల వాడుదురు. ఎట్లనగా? శేషము దాసదాసేస్యాదులు 2 భోగము, 3 సుతులు, 4 బంధువులు, 5 వస్తువులు, 6 వ్యాపారము, 7 రాజకీయము, 8 అనేకవిధములుగానున్న వ్యయముగును. అయినూ భోగములతో కూడివుండును.

✓ గృహమందు భోజనపద్ధతి

శ్లో. ఆయుష్కాముః పాణ్డుఖః కీర్తికామో దక్షిణాముఖః
తృపి శ్రీకామః ప్రత్యజ్ఘ్రిః, పితృత్వంవినానో దుజ్ఘ్రిః
కదాచన జీవాన్మాత్మకో జీవధన్యతరో నాదక్షిణాభిముఖో
నైవ కదాచన॥

తా. ఆయుష్కాములు తూర్పుముఖముగా భోజనము చేయవలయును కీర్తికాములు దక్షిణముఖముగానున్నా, ఐశ్వర్యకాములు పడమటముఖముగాను భోజనముచేయవలెను. శ్రాద్ధకర్మలందుగాక మరెప్పుడునూ ఉత్తరముఖముగా భోజనముచేయకూడదు. తల్లితండ్రులు జీవించివున్నవాడుగాని తల్లిగానితండ్రిగానిజీవించివున్నవాడును దక్షిణముఖముగా భోజనము చేయకూడదు.

✓ శయన పద్ధతి

శ్లో. స్వగృహేపాజ్ఘ్రిం శయ్యాచ్చా సురేష్యే రాశిరః ।
ప్రత్యజ్ఘ్రిః ప్రవాసేచ సకదాచిదుదక్ష్మిరః ।
తృణేదేవాలయేచైవ పాపాణ్యైవ పల్లవే ।
అంగణే వ్యాధదేశేతు మధ్యభూమిగృహస్యచ రిక్తభూమి

స్మశానేచ వృక్షమూలే చతుష్పథే గృహదారుశిరోదారు
సమేవోచ్ఛిష్టసన్నిధౌ మాతావాభగినివాపితథా నాన్యస్త్రి
యోపివా.

చందనఃచాను లిప్యంతగృత్వాపుష్పాణి దంపతి
తాంబూలచర్వణం కృత్వాప్రదీపే మైథునంచరేత్
దీపేనష్టేతుయత్సంగః సంప్రాప్నోతిసచోయద్ర
యావజ్జన్మ దర్శితత్వం సంతతేన్నా స సంశయః.

తా. స్వకీయగృహమందు తూర్పుతలగడగాను, అత్తవారింట
దక్షిణతలగడగాను, ఇతరచోట్ల పడమటతలగడగానున్న పరుండ
వలయును. ఉత్తరతలగడగా ఎప్పుడునూ పరుండకూడదు. మరియు
గడ్డియందను, దేవాలయము, పాపాలము, పల్లవుప్రదేశము, మార్గము
ద్వారము, గృహమధ్యమము, ప్రక్కలేకుండగను, స్మశానము, వృక్ష
మూలము నాల్గుతోవలుకలసినచోటును, దూలమునకు, మెన్నబద్దను
సమముగాను, ఉచ్ఛిష్టప్రాంతమందును, తల్లిఎరుస అక్కచెల్లెలివరుస,
కుమార్తెవరుస, పరస్పరయొక్కనున్న ప్రక్కను పరుండకూడదు.

దంపతులు చందనసుగంధ ద్రవ్యాదులచే పుష్పములచే అలం
కరించుకొని తాంబూలాదులు స్వీకరించి మోహప్రేమ అనురాగవర్త
నులై సుహృద్భావముతో దీపముయొక్క కాంతిబాగుగానుండగా
మైథునాధిక్రియలు చేసుకొనవలయును. అట్లుగాక అంధకారమందు
కలిగిన సంగమసంతానము (సంతతి) యావజ్జన్మమును దర్శింపఁగలుగు
పొందుదురు.

నవగృహదీపము గోవువ్రవేశము

శ్లో. కృత్వానవగృహం తస్మిన్దీపగధేనుచ వేశనం ।
నకరోచ్ఛేత్స్థపేభూతాః ప్రవిశ్యంత్యచిరేగృహే,

తా గృహసిర్మాణము అయినవెంటనే (పైకప్పువేసినవెంటనే) దీక్షను, గోవును, ప్రవేశమునూకూడా జరిగించవలెను. అట్లుచేయ రేః గృహవాండి అచింతలమలోనే భూతపేత విశాచాదులు ప్రవేశింపను.

స్తోత్రభోగదశ

శ్లో. గజశరర్తయ గాశ్చ మహీణాద్విఃపితామఘవాది
దిశక్రమాత్ గృహపతేరభిధా పురదిబ్బతా
నవహృతాభవ నస్యడిశాభవేత్.

అవర్ణాదిశవర్ణాతం స్వరాశ్చాః కథితాః క్రమాత్ |
గజేష్వర్తయ గాస్సప్తి భూమిమాయమాః బుధైః.

తా. అ క చ ట క ప య శ అను ఎనిమిదివర్ణులకు తూర్పు మొదలగు 8 దిక్కులకున్నా ధృవాంకములు. 8 అవర్ణ తూర్పున కున్నా. 5 క వర్ణ ఆగ్నేయదిశకున్నా 6 చ వర్ణ దక్షిణముకున్నా, 4 ట వర్ణ నైఋతికిన్ని, 7 త వర్ణ పశ్చిమదిశకున్నా, 1 ప వర్ణ వాయు వ్విదిశకున్నా, 3 య వర్ణ చిత్తరమునకున్నా, 2 శ వర్ణ ఈశాన్యము నకున్నా. స్వరాంకములు చెప్పబడియున్నవి గృహయజమానివర్ణ ధృవ సంఖ్యయు గ్రామవర్ణ ధృవసంఖ్యయు, నివాసభూమిదిశివర్ణ ధృవసంఖ్యంపూ మూడున్నాకలిపి 8చే భాగించగా శేషసంఖ్యవల్ల దశలు తెలియవలయును.

శ్లో భాగోవిధుః కుజోరాహుర్జీవ స్వార్కీర్హిమాంశుజః |
కేతుఃకవిర్దశాస్సమ్యథేచ రస్య శశశ్యతే.

శ్లో ఉడ్వగ్నచిత్తః పరిపూర్ణవిత్రో వహ్నిభిఃభూతోజ్వరపీడితాఙ్గా
సోగ్యాన్వితోరోగ యుతస్సుఖాఘోమఃఖాన్వితః
సర్వసుఖాన్వితశ్చ||

శ్లో. కూపాద్దేహత్ర డాగాచ్చదశాదిన్యై తథాపురాత్ ।
 'గేహచ్చశుభదం స్థానంసర్వ స్థానాచ్చ భక్షదమ్.

తా. 1 రవి 2 చంద్ర 3 కజ 4 రా 5 గు 6 శ 7 బు 8 కే, 9 శుక దళలు. శేషసంఖ్యవల్ల తెలియవలెను. అందు శుభగ్రహముల యొక్కదశల శుభప్రదములు అనగా శేషము 1 రతిదశఫలం స్థిరత్వము లేకుండుట 2 చంద్రదశఃరిపూర్ణధనము. 3 కు అగ్నిభయము, 4 రా జ్వరాదిరోదబాధలు, 5 గు సౌఖ్యము భోగము, 6 శ రోగగ్రస్థత, 7 బు సుఖము, ధనికత్వమున్ను, 8 కే దుఃఖములు, 9 శు సర్వసుఖములు కలుగును. ఇట్లు దశావధతి కూప, గృహ, తటాక, పురవిషయములందు భోగదశఉండునది లేనిది తెలియదగును. మరియు గృహవిషయమైన్ని స్థలమునకు భోగముపట్టునది లేనిదివగైరా తెలియనగును.

స్థలార్పణము

శ్లో. యామవిస్తారయోరైక్యం గ్రామాక్షరసమన్వితం ।
 చతుర్ద్గణం నామయుక్తం శివనేత్రేణభాజితం ।
 ఏకేనభూమేర్జీవస్యద్వాబ్యాంతు సమతాభవేత్ ।
 శూన్యేషుశూన్యమాప్నోతి శిల్పకేరళే.

తా. స్థలము యొక్కపొడవు, వెడలలుపులకుకలిపి ఆకారాది గ్రామ ప్రధమాక్షరసంఖ్యయున్నాకలిపి నాలుగే గుణించి మరియు నామప్రధమాక్షరసంఖ్యయున్నాకలిపి మూడుచే భాగించగావచ్చిన శేషము 1 జీవఫలము అనగా ఆయ రాశోగ్య భోగభాగ్యములనిచ్చును 2 సమానము, 2 శేషము ఫలములేదు ఇట్లు తెలియవగినది.

మరివకపద్ధతి

శ్లో. గ్రామస్వరం తత్రదిశా ప్రమాణం నామాక్షరం ।

తత్రగ్రహస్సమ్భవతం తైతైః గణ్యం విభజేద్భవైశ్చ ।
సౌఖ్యంచనుప్తం చ మృతశూన్యమ్.

తా. గ్రామప్రధమాక్షరసంఖ్య. దినసంఖ్య, స్థలయొక్క పొడవు వెడల్పులసంఖ్య యజమానిపేరు ప్రధమాక్షరసంఖ్యయు, కలిపి 9 న్నికలిపి 7 చే గణించి 4 చే భాగించగ వచ్చు శేషము 1 శేషము సౌఖ్యమన్నా, 2 నుప్తమన్నా, 3 మృతమన్నా, 4 శూన్యమన్నా ఇచ్చును.

గృహమధ్యే వృక్షముకూడదు

శ్లో. యదిస్వర్ణవాయం వృక్షం గృహమధ్యే సరోఽయేత్ ।

అజరే తులసివృక్షం రోపయేద ధనాశనం.

తా. బంగారముతో తులతూగునదియైననూ గృహమధ్యమందు చెట్లను నాటకూడదు. సరోవరమునముకొరకు తులసినిమాత్రము పెంచవచ్చును.

గృహవశ్యకత

శ్లో. గృహస్థస్య క్రియాస్పర్శ్వేవ సిన్ధ్యంతిగృహంవివా ।

యతస్తస్మాద్గృహారంభ ప్రవేశసమయంబృహే.

తా. గృహస్థాశ్రమ ధర్మమందున్నవానికి స్వకీయ గృహము లేనిదే శ్రౌతస్మార్తాదిక్రియలఫలము సిద్ధించదు. అందువల్ల గృహారంభ ప్రవేశ అర్చనాదులు గృహస్థులప్పుక చూచుకొనవలయును.

పరగేహఫలం

శ్లో. పరగేహే శృతాస్సర్వేశౌత స్మార్తక్షియాః ఫలాః ।

నిష్ఫలాః స్యుర్యతస్తాసాం భూమిశాః ఫలమన్నతే.

తా. తమకు ఇల్లులేక పరుల ఇంటియందు చేయబడిన శౌత స్మార్తాది క్రియలఫలములు ఆపరగృహాధిపతులకే చెందుచున్నది. తానుచేసిన క్రియాఫలములు వృధాయగుచున్నవి.

పాదచ్ఛాయలకు ఘడియలు

శ్లో. అహస్సార్థాది నైతోసం శిష్టంపాదయుతం హః ।

వసుఘ్నంత్రి హృతం ఘనమానం హారహృతంఘటే ॥

తా. తాను ప్రొద్దుగట్టెడి రోజున ఉండిన పంచాంగములోగల దినప్రమాణ ఘడియాదులలో 27-30 తీసివేసి మిగిలినదానిలో తనకు వచ్చిన పాదచ్ఛాయలకు కలపవలయును. ఇది హారమనే పేరుగలది యగును. ఇది ఇట్లుంచి ఆవేశ దిన ప్రమాణఘడియాదులను 8-చే గుణించి 8-చే భాగించగా వచ్చు లబ్ధమును వెనుకటి హారమనేదానిచే భాగించగావచ్చిన ఘటకాదుల సరియగు పాదచ్ఛాయలకు వచ్చు ఘడియాదులు అగును.

పాదచ్ఛాయలు కొలిచే పద్ధతి

శ్లో. పృష్టిస్థేర్క సమభువిస్వచ్ఛాయాగం నిరీక్ష్యచ ।

దక్షిణం పాదముధృత్య వామపాదార్ధతః పునః ॥

తా. సూర్యునికు వెనుక తిరిగి సరిగా నిలబడి సమానప్రదేశ మందు తన నీడయొక్క కొనకు గుర్తించి రుద్రపాదమువైత్తి ఎడమపా

దముయొక్క సగముమొదలుగా అడుగులుపై గుర్తువరకూ లెఖించవలెను. అరఅడుగు లేక పాతికఅడుగున్నా కూడా కలిపివిషవక గణించవలెను. ఇదియే పాదచ్ఛాయ లనదగును.

వృత్తక్షేత్రమునకు పదంకట్టేపద్ధతి

శ్లో. వ్యాసేభనందాగ్ని హతేవిభక్తే ఖబాణసూర్యైః ।
పరిధిస్తు సూక్ష్మః ద్వావింశతిఘ్న విహ్వతేదశైలైః.

తా. వృత్తక్షేత్రముయొక్క వ్యాసమును (అడ్డకొలత)ను 398చే గుణించి 1250 చే భాగించగా బహుసూక్ష్మముగు (జేడా లేని) చుట్టు కొలతవచ్చును (లేక) వాసమును 22చే గుణించి 7 చే భాగించగా కూడా చుట్టుకొలతవచ్చును.

శ్లో. వృత్తక్షేత్రే పరిధిగుణిత వ్యాసపాదః ఫలం.

తా. పరిధి (అనగా) చుట్టుకొలతను వ్యాసంయొక్క 4 వ భాగంచే గుణించి తే వృత్తక్షేత్రముయొక్క పరకమువచ్చును.

సింహద్వార బంధప్రమాణము

శ్లో. ద్వారాయతం ద్విభాగంస్యా ద్విస్తారం చైకభాగకం ।
ద్వారమాన మిదంప్రోక్తం ద్వారబంధ ప్రమాణతః.

తా. సింహద్వారము పైడలువునకు రెట్టింపుపాడవువుండుట శాస్త్రప్రమాణము.

2వ పద్ధతి

శ్లో. గర్భవాదంతం విస్తీర్ణం విస్తారం ద్విగుణంస్మృతం ।

ద్వామానమిదం ప్రోక్తం ముఖద్వారం ప్రశశ్యతే.

తా. గృహగర్భముయొక్క 4వ వంతు సింహద్వారముయొక్క వెడలుపు వుండవలయును. వెడలుపునకు దెట్టింపుపొడవు వుండవలయును.

తలుపు స్వయంగాపడితే ఫలం

శ్లో. స్వయమపిచకపాటోద్భూతనం వాపిధానం భయదమధికహీనం
శాఖయోర్వా విచాలే పురుష యవతినాశం స్థంభశాఖా
విహీనం భయదమఖిలకాష్టాగంయదాభస్థితంస్యాత్.

తా. ద్వారముయొక్కతలుపు దానికదేస్వయంగా తెరవబడితే గాని మూయబడినయెడలగాని భయప్రదము. ద్వారకమ్మె, స్థంభములు వగైరాలు కరయొక్కమొదలు పైకినిచివరలు క్రిందకున్నూ తనక్రిందుగా అమర్చుట శ్రీపురుషనాశము భయాదల నిచ్చును.

గృహమందు సూర్యరస్మిలేకుంటే ఫలం

శ్లో. దేవాలయం వాభవసం మతశ్చభానోః ।

కరై ర్వాయభిరేవభిన్నం తన్మూలభూమే పరివర్జనీయం ।

ఛాయాగతా యస్యగృహస్యకూపే.

తా. దేవాలయము, గృహము, మతము వగైరాలయందు సూర్య రస్మిగాని, గాలిగాని తగలనియెడల శుభప్రదమునివ్వవు. అటువంటివి విడువతగివవేను. ఇంటిమూరులోకూడా కూపముఉండుట శుభప్రదముగాదు.

దొడ్డివైపుకు సింహద్వారము

శ్లో: పృష్టేక్షణానంతరమేవ బాహ్యద్భుహ ప్రవేశోనశుభం
కరోసౌ, గృహస్యపృష్టే యదిరాజమార్గస్తదాదిభూమేర్న
హిపృష్టమిత్యమ్. వా॥రా॥భ 65 ట.

తా. గృహముఖద్వారము దొడ్డివైపునకుఉండి వీధిలోనికి పృష్టముండుట (అనగా ముందుగా పృష్టదర్శనము) శుభమునిచ్చదు. ఎదుట రాజమార్గముండియూ ముందుగా పృష్టదర్శనముకూడదు.

జీర్ణగృహద్ధరణ

శ్లో. జీర్ణంగేహంభిత్తి భగ్నంవిశీర్ణం దోషైర్యుక్తం
స్వర్ణనాగసద్యంతైః యంత్రైరాపీశిల్పి నానిశ్చయేన
పూజాంకృత్వావాస్తు దోషోనతస్య

తా. గృహము, జీర్ణమయితెగాని గోడలు దూలములువగైరా కూలుట పడిపోవుటవంటి. జరిగినవాటివిషయమైన కష్టములు దోషములు గలుగజేయుటగాని ఉండునట్టివాటివిషయమై బంగారు, వసుగదంతము యంత్రాదులువగైరా స్థాపించి వాస్తుశాంతి పూజయూచేసి శిల్పిని సంతోషపరచవలయును. అట్లుచేయుట శుభప్రదమునిచ్చును.

గృహమందు గృహవ్యాధి ప్రవేశఫలం

శ్లో. శ్వేనః కపోతబకపేచక భాసగ్నా ఛాచ్ఛిల్లః
శృగాలమృగశూకర సింహకేశః
ఇత్యాదయోధనహారా భవన్ప్రతిపాః
గేహం యదాకరకరాయది కంపతేవా.

తా. గృహమందు గుడ్లగూబ, పావురము, కొంగ, కాకి, గడ్డ, నక్క, మృగములు, పంది, సింహము. కోతి, ఇటువంటిని ప్రవేశింపకుట దరిద్రపదము. మరియు గృహము కరకరయను శబ్దమువంటిది పలుకుటయు, కంపము (ఊగుట) న్ను ఆపదలిచ్చును.

దోష భాజులు

శ్లో. ప్రాకారదేవభిశ్చ నృపమందిరేచ చైత్యేభ్యజాదిషు
యథాద్భుతమేవదృష్ట ఇత్యాదికంసు దృఢమేవ
పతత్యకస్మాతద్భూపశేర్భయకరం గృహిణాం గృహోత్తం.

తా. ప్రాకారము, దేవభవనము, రాజమందిరములు, ధర్మచావుళ్లు, భవజస్థంభములు, జండాలు ఇటువంటివాటికి ఉపద్రవములు గలిగినచోగాని, అద్భుతమగు విషయములు జరిగినగాని, మంచిధృఢముగానుండియు అకస్మాత్తుపడుట, పిడుగువంటివి పడుటవంటివి జరిగినచో వాటివాటికర్త (యజమాను) లకువచ్చు అరిష్టసూచకములుగా ఏరుంగవలయును. గృహములవిషయమై అట్లుజరిగినచో గృహమందున్నవారు యాజమానులకువచ్చే అరిష్టసూచకములుగా తెలియవలెను.

సర్పం గుడ్లగూబ నివాసఫలం

శ్లో. ద్వారేగృహస్యాపి విశేద్భుజంగస్తదా
వినాశంకురుతే గృహిణ్యాః తద్దైవదుర్గా
ప్రకరోతినీదం రటత్యులూకోపి వినాశహేతుః.

తా. గృహద్వారముగుండా సర్పము ప్రవేశించినగాని గృహమందు సర్పము నివాసమున్నగాని భార్యామరణము సంభవించును.

అదేవకారము పక్షులుగాని, కాకిగాని గూడుపెట్టిననూ గుడ్లగూబ
ఆర్పుటయు భార్యమరణము, స్త్రీజననప్తము సంభవించును.

గృహముపైని నూనె రక్తవంటి వర్షపలం

శ్లో. రోగాయతైలఘృత భక్తవసాదిధారా
దుఃఖంభవేద్గృహపతేర్యః రక్తధారా
వాదిత్రదీతనినదో భవనేష్వకస్మాత్
సంజయతే యదితదాకథ యత్యసౌఖ్యం.

తా. గృహముపైన నూనె, నేయి, మాంస, రక్తవంటివర్షము
కురియుట ధారగలుగుట సంభవించెనేని దుఃఖములు సంప్రాప్తించును
మరియు గృహమందు అకస్మాత్తుగా ధ్వనులు, గానము, మ్రోతలు
ప్రతిశబ్దమువంటివి కలిగినచో అసౌఖ్యము ఆపదలువచ్చును.

ఉపద్రవములు గలిగినచో చేయదగినది

శ్లో. గృహేద్భృతం యదీతదాభవనం విహాయ
కుర్యాద్భవించ విధివద్ధవనం సురార్చాం
తద్వాస్తుశాంతి యతిదుర్పలదుఃఖతేభ్యో
దానందదాచ్ఛనివ సేద్భవనంసుఖార్థి.

తా. ఉపద్రవములు సంభవించినగృహమును వెంటనే విడిచి
పెట్టి వాస్తుశాంతియు హోమము, దేవతార్చన, బలిమొదలగు తత్త
ద్యుక్త ప్రకాశముచేసి శిల్పులను సంతోషపరచి బీదలకు, దుఃఖతు
లకు, యతులకు దానధర్మాదులుచేసి గృహమును ప్రవేశించి తిరిగి
సుఖములను పొందుదురు.

గృహసాపన మత్స్యయంత్రము

శ్లో. స్వర్ణేన రజతేనాపిచంచాబుల ప్రమాణికం
యం త సత్రనిరచ్యాధ సప్తకోణలిఖేత్పరం
వాదితాంతాది బీజానితేభేతోజేషు తత్కమాత్
మధ్యేతుమత్స్య గాయత్రీంచలిఖేత్తతః
వర్గాణిచాప్తకోజేషు అధివాసత్రయంతతః
అష్టోత్తర సహస్రంచగాయత్రీ జపమాచరన్
శుభేలగ్నేచసంస్థాప్యం సర్వదోషహరంగృహే
ఇతిప్రోక్త మయ్యబ్రహ్మ వాస్తుశాస్త్ర విశారదః

తా. వాస్తుశాస్త్ర విశారదుడైన మయ్యబ్రహ్మ గృహసాపన మత్స్యయంత్రమును ఈ క్రిందివిధముగా జెప్పెను. వెండిచేగాని, బంగారుతోగాని చేయబడిగాని ఐదు అంగుళములు చతురముగలిగి 5 వంతులు గలిగి రేకుపైన వట్టవాకారముగీచి ఆ మధ్య 7 కోణములుగల యంత్రముగీచి ఆ కోణములందు “వ” మొదలు “క్ష” వరకుగల బీజాక్షరములను వ్రాసి ఆ మధ్య మత్స్యకారమునులిఖించి పైన చుట్టూ గల అష్టదిశలను అధికచటాదివర్గులను వ్రాసి అధివాసత్రయములుచేసి, గాయత్రీని 1008 సార్లు జపమాచరించి ఈ పవిత్రయంత్రమును గృహమందు శుభముహూర్తమున స్థాపించుట సర్వదోషములనుహరించి గృహవాసులకు ఆయురారోగ్యభోగభాగ్యములునిచ్చునని మయవాస్తు వందు చెప్పివున్నాడు.

గృహారంభ ప్రవేశాదులందు పూజాధానము

శ్లో. పూజ్యాసా కులదేవతాగణపతిః క్షేత్రాధినాథాస్తతః
వాస్తుర్ధిక్పతయః ప్రవేశసమయే ప్రారంభణోధీమతా
ఆచార్యద్విజశిల్పినశ్చ విధివత్సతోషయేశ్చిల్పినం
వస్త్రాలంకరణైర్ద్రవంప్రవిశతాః సాఖ్యభవేత్సర్వదా.

తా, గృహారంభ ప్రవేశాదులయందు కులదేవతలను, గణపతిని త్రేతపాలక అధిదేవతాదులను హస్తపురుషుని, దిక్పతులను పూజించ వలయును. మరియు గురువులను, బ్రాహ్మణులను, శిల్పులను గౌరవించి సిల్పిని విధివిధానముగా వస్త్రాలంకార బహుకరములవగైరాలచే సం తోషపరచి సమర్పించి నమస్కరించి ఆశీర్వాదము పొందవలెను. అట్లుచేసేనేని గృహయజమాని గృహవాసులు ఆయురారోగ్యములు వగైరాలు ఎల్ల కాలము పొందుదురు.

అన్యజాతిశిల్ప పలం

శ్లో. అన్యజాత్యాన కర్తవ్యం కర్త భర్తకులక్షయం
ఆచార్యో విశ్వకర్తస్తు ఆదిబ్రహ్మ కులోద్భవః.

తా. విశ్వకర్మ ఆదియగు బ్రహ్మవంశజుడు పూజనీయుడును వాస్తుకర్మలకు ఆచార్యుడునూగాన యితరజాతివానిచేత వాస్తుశిల్ప సంబంధములగు కర్మలు చేయించరాదు. అట్లుచేయుటచే గృహకర్త భర్మకార్యాదులు చేయించినకర్త నశించుటయుగాక వీరి వంశమున్నూ నశించు. వంశక్షయమగును.

గుణాధికతర లగ్నం

శ్లో. గుణాధికతరేలగ్నే దోషాల్పత్వతరేయది,
గృహాణాం స్థాపనం తత్రక రురిష్టార్థ సిద్ధిదం॥

తా. ఎక్కువ మంచిగుణములు గలిగినట్టియు, తక్కువ దోషములు మాత్రము గలిగినట్టు లగ్నమందు గృహస్థాపన, శంకు స్థాపనాదులు చేసిరేని యజమానుకు ఇష్టార్థసిద్ధియు సుఖమున్నూగలుగును.

ప్రతిష్ఠాదోష ఫలం

శ్లో. వాస్త్యర్థహీనాకిర్తారం, మంత్రహీనాతుఋత్విజం,
శ్రియం లక్షణహీనాతు నప్రతిష్ఠానేయోరిపుః॥

తా. ద్రవ్యహీనమగు ప్రతిష్ఠకర్తృనష్టమున్నూ, మంత్రహీనమగుదో ఋత్విజనష్టమున్నూ, లక్షణహీనమగుచో అయిశ్వర్యమునున్నూ నష్టమగును. గాన ప్రతిష్ఠకన్న వేరే శతృత్వములేదు. దేవాలయాది ప్రతిష్ఠాదులు శిల్పశాస్త్రోక్త ప్రకారముగా బహు జాగరూగతతో శాస్త్రోక్త విధివిధానముగా జరుగవలయును.

ప్రతిష్ఠా సమయఫలం

శ్లో. పూర్వాహ్నోత్తమంప్రోక్తం మధ్యాహ్నమధ్యఃకుంబుధైః,
సాయాహ్నమయా ప్రోక్తాస్వగృహేచాశుభవిధౌ,
కదాచిన్నిశ్యప్రిప్రోక్తా ప్రతిష్ఠాచక్రతేయుగే, కకాయుగే
తిదోనాయ ప్రతిష్ఠా నిశిమానవైః॥

తా. శంకుస్థాపన మొదలగు ప్రతిష్ఠలు, పగటుయొక్క పూర్వాహ్నమందు శుభప్రదము, మధ్యాహ్నమందు అశుభము, సాయంకాలమునందున్నూ కూడదని మయబ్రహ్మచెప్పెను. స్వకీయగృహమందు అశుభాదులు కలిగినపుడును, తమకు తారాచంద్రబలాదులు కుదరని ఎటువంటి ముహూర్తమందైననూ చేయకూడదనియును మయబ్రహ్మచే చెప్పబడినది, రాత్రికాలమందు ఎప్పుడున్నూ చేయకూడదు, కృతయుగమందు రాత్రియందుచేయవచ్చునని అచ్చటచ్చట అప్పటికాలమందు ఉండెడిది. ఈ కలియుగమునందు రాత్రియందు శంకుస్థాపనాదులు చేయుట మిక్కిలి దోషప్రదములు.

శుక్లకృష్ణ పక్షశుద్ధిః

శ్లో. వశక్షపక్షశృంభ దస్సమస్తః, సదైవతత్రాద్యది సంవిహాయ
అన్యత్రిభాగం పరిహృత్యకృష్ణ పక్షౌపిశస్తః ఖలపక్షయోస్తు॥

తా. శుక్ల పక్షమందు మొదటిపాద్యమి మాత్రము విడిచి
తతిమ్మ పక్షమంతయు ప్రతిష్టాదులకు శుభప్రథము, మరియు, కృష్ణ
పక్షమందు అంత్యపంచకము (బ ౧౦ మి మొ॥ ల ౩౦ అమావాస్య
పర్యంతము) గాక. అనగా బ ౧౦ మి వరకున్నా ప్రతిష్టాదులకు శుభ
ప్రథము నిచ్చునని బృహద్వాస్తుమాల॥

భిన్న గణితము

శ్లో. కరమానాదధి కంచెత్తదాంగుళాని ప్రదాయహిత్యాచ
క్షేత్రఫలంగణితేన ప్రసాధయేద్దిప్త సిద్ధ్యర్థం॥

వ్యా. యత్రహస్తాది గణనయాక్షేత్రఫలే క్రియమాణే
ఆయవ్యయ అంశకాది షుశుద్ధిరోపలభ్యతే తత్రాప్యం
గులాదికం నిక్షిప్యనంశోధ్యవా క్షేత్రఫలంసాధ్యం॥
తథాచభీమపరాకమః, కరమానాదిప్తగుణానో
చెత్తదాంగులాని ప్రదాయహిత్యావా క్షేత్రఫలం
గణితేన ప్రసాధయేద్దిప్త సిద్ధ్యర్థం॥

తా. హస్త (గజము) మానము వగైరాచే గుణించబడిన
క్షేత్రఫలమునందు ఆయవ్యయ ధన, అంశమొదలైన ఫలములు
మంచిని రాకుండనేని క్షేత్రీకృతపదమునందు అంగుళాదులు కలిపిగాని
తీసివేసిగాని (భిన్నపదము) చేసి మంచిఫలములు వచ్చుకొరకు గణిత
మును సాధించవలయును.

పాడవులోమాత్రమే అంగుళాదులు చేర్చవలెనని

మరివక మతము

శ్లో. అభీష్టాంశాది సిద్ధ్యర్థం క్షిప్తైర్దైర్ఘ్యేంగుళాదికం॥

నవిస్తారే కదాచిన్యాద్విశ్వకర్మా ప్రవీదిదం॥

తా. ఆయవ్యయధనాదులు మంచివివచ్చుకొరకు గృహపాడవు వందు మాత్రమే అంగుళాదులకలిసి గణితము చేయవలయునుగాని పెడలువు 4 హస్తములలో అంగుళాదుల చేర్చుట తీయుట కూడదని విశ్వకర్మమతము (ఇది ఏకశాలా విషయము)

శంకుస్థాపన ఎక్కడచేయవలయును

శ్లో. సంపార్థ్య స్థాపయేద్దేహే శంకుంవైభిత్తి మధ్యమే,

యద్దిజ్జుభోవాస్తు దేవస్తస్యాయే నాచాలక్రియం॥

తా. గృహముయొక్క గోడమధ్యయందు వాస్తుపురుషుని భ్యానించి కడలని విధమున స్థాపించవలెను. అనగా తిరిగి కడవుట వంటిది దోషప్రదము, మరియు ఆ స్థాపనము వాస్తుపురుషుని దృష్టి యున్న ఎదుటగోడయందుగల నాభిభాగమందు అనగా (సింహద్వారము ఉంచుగోడయని అర్థము)

ద్వజ స్తంభము

శ్లో. స్తంభంస్యాత్పాదశం భాగం త్రిభాగం ఘాతసంసిధితం ।

భాగార్థం మేఖలం కుర్యాద్వైత్యై తి స్తంభ లక్షణం॥

తా. ధ్వజస్థంభమును 16 వంతులుగాచేసి అందు మొదట మూడువంతు ఘాతము (పూడ్చునట్టివి) చివర 1½ భాగమున్న రమే ఖిలమున్నూ ఇట్లు ఉండలగున ఉండవలయునని శాస్త్రము.

గృహ దర్శిదయోగము

శ్లో. పరాజితాశ్చ ఖేదాశ్చ శత్రుక్షేత్రాశ్చసీచగాః,
యఃకర్మాద్గృహ ప్రారంభంలక్ష్మీ తస్యవినశ్యతి॥

తా. పరాజితులగు గృహములు, శత్రుక్షేత్రములగు గ్రహములు, సీచనుపొందిన గ్రహములు వీర్లయొక్కబలముల నాధారము గైకొని గృహారంభము ఎవరుచేయుదురో వారిగృహము దర్శిదము ననుభవించును.

8 సం॥ రములలో నష్టయోగము

శ్లో. పాపమధ్యగతేలగ్నేనచ సౌమ్యయుతేక్షితే,
అప్తమస్తేర్క పుత్రేచ అప్తవర్షాణి హన్యతే॥

తా. గృహారంభలగ్నము పాపగ్రహమధ్యము పొందినట్లుదె యున్నను, శుభగ్రహములు దృష్టిలేకకూడుట లేనిలగ్నమందును, శివస్థానమందు శిశువున్నలగ్నమందును ఆరంభించిన గృహము 8 సం॥ రములలో నష్టమునుపొందును.

5 సం॥రంలో నష్టయోగము

శ్లో. చరణుక్షేమ పాపేషువర్ణపోనబలస్తథా, పంచవర్ష మితేనాశనః, శంకుస్థాపనయోగతః॥

తా. చరరాసులయందును, పాపగ్రహరాసులు. పాపగ్రహములున్న రాసులందును, వర్ణాధిపతి బలహీనమయిన ముహూర్తమందును ఆరంభించినగృహము 5 సం॥రములలో నాశనముపొందును.

వక సం॥రంలో నష్టయోగము

శ్లో. ద్యూనాంబరేయదైకోపిపరాంతిస్థోగ్రహోగృహం,
అబ్ధాంతః పరహస్తస్యాత్కుర్యాచ్చే ద్వర్ణపోబలః॥

తా. 4, 7 స్థానములందును లగ్నమందునుగాని శతృక్షేత్ర శతృనవాంశస్థుడను గ్రహమున్ననూగాని వర్ణాధిపతిగాని దుర్బలుడై యుండగా గృహారంభముచేసిన గృహము 1 సం॥రంలో పరహస్త యాతముగాని నష్టములు గలుగుటగాని సంభవించును.

గృహం పరాధీనమయ్యే యోగము

శ్లో. ఏకశ్చేత్పరభాగగోదశయగోజాయాస్థితోవాగ్రహః,
తద్దేహం పరహస్తయాతమధవాతత్సద్మవేశాలయాత్॥

తా. గృహప్రవేశలగ్నమునకు వకగృహము శతృవు అంశనూ పొంది 7-10 స్థానములయందుండెనేని ఆ గృహము పరాధీనమగును.

అచిరకాలములోనే నష్టయోగము

శ్లో. దశాపతౌబలైహీననే వర్ణనాధేతదైవచ,
వీడితక్షన్ గతేసూర్యే శ్రీఘంటన్యవినశ్యతి॥

శ్లో. లగ్నగేశశినిక్షీణ మృత్యుస్థానేచభూసుతే,
ప్రారంభః క్రియతేయస్య శ్రీఘంటద్దవినశ్యతి॥

తా. దశాపతి వర్ణాధిపతి బలహీనులుగానున్నను, సూర్యుడు వీడితక్షగతుడగుచుండగాను, లేక లగ్నమందు క్షీణచంద్రుడుండగాను, 8 వ స్థానమందు అంగారకుడుండగాను, ప్రారంభించిన గృహము అచిరకాలములోనే అందు నష్టములు సంభవించును.

విగ్రహము బలహీనుడగుటవల్ల ఏ విధముగా

నష్టము సంభవించును ?

శ్లో. రవోగృహస్థాగృహిణీ శంశాంకో, ధనంశితే దేవగురాచ
సౌఖ్యం వినాశమాయాంతి బలేనిహీనే నీచస్థితే చాస్థముపా
గతేవా॥ భౌమేనభ్రాత్మివర్గాశ్చ, శనినాదాసరోగజం॥

తా. సూర్యుడు బలహీనుడగుచుండగా గట్టినగృహము, గృహ యజమానియు, చెందుడు బలహీనుడగుచో భార్య (లేక స్త్రీజన) నష్టమున్నూ, శుక్రుడు బలహీనుడగుచో ధనము, భోగమువగైరా లున్నూ, గురుడు బలహీనుడగుచో సుఖము, సంతానమువగైరా నష్టము సంభవించును. అంగారకునివల్ల సోదరులు, జ్ఞాతివర్గము, భూమియు, శనివల్ల దాసదాసీజనము, రోగములు ఇట్లు హించదగ్గది.

మ రి యు

శ్లో. పాపః పాపయుతేక్షితోష్టమగతోపాపాలయస్తోధవా ।
వర్షాచ్ఛేదోభవీక్షితోష్టగుణతోహన్యాద్భవస్వామినం ।
క్షీణేందుశ్చపడప్టరిఃఫగృహగశ్చేత్సన్నివేశాలయా
ద్ధన్యాత్కర్తృకశత్రుమాసునివిశేల్లగ్నేవిశుద్ధేష్టమే.

తా. పకానాక పాపగ్రహము వేరొకపాపగ్రహముచే చూడ బడ్డచూనైననూ, పాపగ్రహముతోగూడియైననూ పాపగ్రహరాశిని

పొందియిండియెననూ ప్రవేశలగ్నమునకు 8 వ స్థానమందుడెనేని వక సం॥రంలో గృహపతి మరణముపొందును. పాపగ్రహము శుభగ్రహముచే చూడబడుచూ 8ట ముండునేని 8 సం॥రములలో మరణము పొందును. క్షీణచంద్రుడు ప్రవేశలగ్నమునకు 8-8-12 స్థానములందున్న శ్రీఘృకాలములో భాగ్యమరణముపొందును. కావున 8 వ స్థానమందు ఏ గ్రహమున్ననూ దోషమే.

గృహరాజయోగము

శ్లో. లగ్నేఽగ్గటకేచ గురుదివేషేన సంస్థేతదా ।

నిర్మాణేభవనేసిజాశుగురురాజాగ్రేవేస్త్విహ ।

లగ్నేచాపగృహేర్ధుషే గురుదివేష మార్గ్య సంస్థేతదా ।

నిర్మాణేభవనే జాశుగురుభూపోధాతత్సమః ।

తా గురువారము గురుచంద్రుల లగ్నమానందుండుటయు కర్కాటకలగ్నమగుటయు ఇట్టియోగముతోకూడినలగ్నమగు గృహారంభముచేసి నిర్మింపబడిన గృహమందున్నవాగు రాజయోగము ననుభవింతురు. ఆ గృహమందు పుట్టినవాడు సదాగాజగును మరియు ధనుర్లగ్నమందుగాని మీనలగ్నమందుగాని గురువారముతోకూడి గురుశుక్రలకూడినలగ్నమందు గృహారంభముచేసినగృహము గొప్ప శౌరవయోగము భూస్వామిత్వమునున్నా పొందును. అట్టిగృహమందుపుట్టినవాడున్నూ రాజుగాని, అధికారిగాని, భూస్వామిశౌరవ నీయుడున్నూకూడనగును.

గృహమునకు ఆయుర్దాయ యోగములు

శ్లో. ఆయుష్యం శతవర్ష మిద్యసహిత తద్వచ్చ శ్చ కాన్వితే ।

తస్యార్ధంబుధసంయుతే సుబలిభిస్సమ్మైస్త్రిభిస్సంయుతే ।

లగ్నేనిర్మితసద్మనస్తు బహవస్సంవ త్సైరాస్యశ్శుభే ।
స్తద్దేహే వసతోనరస్య బహవో భోగాభవేయుస్సనా.

తా. గురు శుక్రకులలో నెవరైనగాని లగ్నమందుఉండగా ఆరంభించినగృహము నూరుసం॥రములుండును. బుధుడు లగ్నమందుండగా గట్టినగృహము 10 సంవత్సరములుండును. శ్వానాదిబలవంతులగు ముగ్గురు శుభగ్రహములు లగ్నమందుండగాగట్టినగృహము అనేక సంవత్సరములు శుభసోభనములతో వర్ధిల్లుచుండును. ఆ గృహమందున్న ముఖ్యలకున్నా అనేక ఆయురారోగ్య భోగభాగ్యములు కలుగును.

గృహము 100-200 సం॥లు ఉండేయోగము

శ్లో. జీవాగ్నివిచ్చుః శనై శ్చరేషు లగ్నారిజామిత్ర సుఖత్రికేషు ।
స్థితిశ్శశంస్యా చ్చగ్నాంసితార్కరేజ్యేను త్యంగసు తేశ తేద్యే.

తా. గురుడు లగ్నమందును రవి ఆరింటను బుధుడు ఏడింటను, శుక్రుడు నాల్గింటను, శని మూడింటను, గురుడు ఐడింటను, అంగారకుడు ఆరింటను, రవి మూడింటను, వృద్ధిచంద్రుడు లగ్నమందునుఉండగా నిర్మించినగృహము 200 సం॥లుండును.

మ రి యు

శ్లో. లగ్నాంబరాయేషు భృగుజ్జభానభిః కేం దేగురౌవర్షతాయు
రాలయమ్ బంధాగురౌవ్యోమ్ని శశీకుజార్కజౌలాభే తదా
శీతి సమాయురాలయః.

తా. లగ్న, చతుర్థ, లాభ, పంచములందు శుక్ర, బుధ, రవి, గురులుండగా నిర్మించినగృహము 100 సం॥రములుండును. 4ట గురుడు

10ట చంద్రుడు, 11ట కుజశనిలనూ ఉండగా నిర్మించినగృహము
80 సం॥రములుండును

గృహలక్ష్మీ యోగము

శ్లో. సోమోచ్చేషు కేలగ్నగే వాగ్రావేశ్యగతేధవా ।

శనాస్యోచ్చేలాభగేవా లక్ష్మ్యాయుక్తంచరంగృహం.

తా. తన ఉచ్చరాశిఃపొందినపు కుడు లగ్నమందును అట్లేవున్న
గురుడున్నాగానిఉండి శనికి ఉచ్చరాశియగుచు లాభమందుండుటయు
ఇట్టియోగముతోనున్న లగ్నమందు నిర్మించినగృహము లక్ష్మితో
చిరకాలము ఉండును.

ఇట్టియోగములు మరెకొన్ని.

శ్లో. గురుర్లగ్నే రవిష్టమ్యై న సామ్యసుఖానితే ।

తృతీయస్థిర్కపు తేచ తద్గృహంశతమాయుషం

శ్లో. భృగుర్లగ్నేంబరే సామ్యే లాభస్థానేభాస్కరే ।

గురుః కేంద్రగతేయత్ర శతవరాణితిష్టతి.

శ్లో. హిమకేశ్యంబరే చంద్రదే లాభచకుజభాస్కరే ।

ఆరంభఃక్రియతే యస్యద్విశతాబ్దా వధిస్థితిః.

గృహారంభ వర్జ్యకాలము

శ్లో. చౌలోపవయేనేచైవ వివాహోద్వాపనాదికం ।

వేదారంభం గృహారంభం మహర్నఃదంతధైవచ ।

దేవతానాం | అతిష్టాచగోదానం స్నాతికంచయత్ |
 |వత్రపారంభణాచైవ సహవధ్యాప్రవేశనం |
 వాస్తుకర్మ మహాయజ్ఞ ముపాకరిణవీచ |
 బావేనాయదివృద్ధేనా శ్శుకేనాస్తంగతేగురౌ |
 మలమానేపిచైతాని వర్జయేద్దేవదత్తనం,

తా. గృహారంభము గురుడుగాని, శ్శుకుడుగాని మూఢమం
 దున్నపుడు, బాల్యముందున్నపుడు, వార్ధక్యమందున్నపుడునూకూడా
 చేయకూడదు. అట్టికాలమందు యంకనూచేయకూడనివి. చౌల, ఉప
 నయన, వివాహ, ఉద్వాపన వేదారంభ, మహాయజ్ఞ, దేవతాప్రతిష్ఠ,
 గోదాన, స్నాతిక, వత్రారంభ, సవనధూప్రవేశ, యజ్ఞయూగాదికము
 ఉపాకర్మ మొదలగునవిన్నీ వాస్తుకర్మలన్నియునూ చేయకూడదు.

గురుశ్శుక్రుల మూఢ, బాల్య వార్ధక్యము లనగా

శ్లో పురఃపశ్చాద్భ్రగోద్భ్రాజ్జ్వలం | తిదశాహంతువార్ధకం |
 పక్షంపంచదినం తేద్యేగురోః పక్షముదాహృతే.

తా. గురు శ్శుక్రలమూఢమనగా అస్తంగతము లేక సూర్యు
 నితో సమాగమము దానినే మూఢమందురు. అట్లుమూఢమునుపొం
 దిన శ్శుక్రుడు తిరిగి తూర్పుదిక్కున ఉదయించినతరువాత మూడుదిన
 ములపర్యంతము బాల్యము. అట్టిశ్శుక్రుడే పడమటదిశను ఉదయించె
 నేని పదిదినములపర్యంతమున్నూ శాల్యము. ఆ మూఢమునుపొందే
 శ్శుక్రుడు తూర్పుదిశను అస్తమించేయెడల ముందు 15 దినములు
 వార్ధక్యము. పడమటదిశను అస్తమించేయెడల ముందు 5 దినముల
 వార్ధక్యము. ఈ అస్తమయము ఉదయములయ్యేదిశలు పంచాంగము
 నందు తెలియగలవు. మరియు గురుడు ఉదయానంతరం 15 దినముల

పర్యంతం బాల్యమున్నూ, అస్తమయిత్పూర్వం 15 దినములు వార్ధక్యమున్నూ పొందును.

అస్తబాల్యవార్ధక్యములందు గృహారంభముచేయగాపలం

శ్లో. అ సే బావేచవృద్ధస్యే గృహారంభార్యాపతి తథా
హన్యాచ్ఛతన్మానో కుర్యాద్విశ్వక ర్మేణ భాషిం.

తా. గురు శత్రుల అస్తమయ (మూఢ) కాలమందు గృహారంభాదులుచేయగా గృహమునకున్నూ బాల్యమందుచేయగా భార్యకున్నూ, వార్ధక్యమందుచేయగా కర్తకున్నూ హానికలుగునుగాన అట్లు చేయకూడదని విశ్వకర్మచే చెప్పబడెను.

ధూమకేతూదయము

శ్లో. వాప్యారామతటాకకూప భవనారంభప్రతిష్ఠే ।
ప్రతారంభోన్మిర్గవధూప్రవేశన మహాదానానిసోమాప్తకే ।
గదానాగయణ ప్రపాప్రథమకోపాకర్మవేదవతం ।
నీలోద్వాహమథాతి పన్నశిశుసంస్కారా సురస్థాపనం ।
దీక్షా హంజివివ హముండన మపూర్వం దేవతీర్థక్షణం ।
సన్యాసాగ్నిపరిగ్రహేనృపతి సందర్మాభిషేకౌగమం ।
చాతుర్మాస్య సమాగృతి శ్రవణయోర్వేధం పరీక్షాంత్య ।
జేర్వృద్ధత్వాస్త శిశుత్వ ఇజ్యసితయోర్మూర్ఖ్యానాధి మానేతథా.

తా. బావి, తోట, చెరువు, నూరు గృహారంభము, స్థంభప్రతిష్ఠ, ధేవతాప్రతిష్ఠ, గృహప్రవేశము, నూతనవధూగృహప్రవేశం,

వాస్తుకర్మము మొదలగునవి సమున్నా, గురుశుశు, అస్తమయ బాల్య, వార్ధక్యములగునవి శూన్యమాసము, అధికమాసమందునుగాని ధూమకేతాది ఉపదను ల కలిగినపుడున్నగాని ఆరంభించకూడదు.

సింహ మకరములందున్నా గురుడుండగా గృహారంభం

శ్లో. నీచస్థైర్యశంస్థైర్యతి చరణగతే బాలవృద్ధేస్తగేనా ।

సంన్యాసోదేన యా తా వతి యమవిధిః క్లవేధస్తుదీక్షా ।

హంజీబంధోగణానాం సరిణయనవిధిర్వాస్తు దేన పతిష్ఠా

స్సద్భిః । పయత్యాత్మిదశపతిగురౌ సింహన కస్థితేనా.

తా గురుడు నీచగాళి, పొండినపుడును, వక్ర, అతిచార, బాల, వార్ధక్య, మాధ్యములపొండిపున్నప్పుడున్నా మాయ సింహ, మకరరాసు: యందున్నప్పుడునూ గృహారంభ, పతిష్ఠాదులు చేయకూడదు.

మూఢాదులందు చేయదగ్గ కార్యములు

శ్లో. హృషేధిమాసే శయనమురారే శుకేజ్యయోరస్తగ బాల

వృద్ధయోః ఉత్పాతయోగ్గ్రహగండశాంతి సమాచరేద్దగ్ధ దృహసకర్మా.

తా. పుష్యమాసమందైననూ, విష్ణుని శయనకాలమందైననూ శుక్ర గురుల అస్త, బాల వృద్ధాప్యములయందైననూ, ఉత్పాతాది ఉపద్రవకాలములందు కలిగిననష్టములగురించిన్నీ అగుగృహములు, దగు అబధినగృహములు తిరిగి బాగుచేసుకొనే విషయమైన్నీ. గ్రహస్థితిదోషములు, గండదోషములు శాంతులువగైరా చేసుకొనువిషయమైన్నీ.

మౌఢ్యదోషంతేని విషయములు

శ్లో. నిత్యయానేగ్నహే జీర్ణే సాశనే పరిధానకే ।

వధూప్రవేశమాగంశ్వే సమాధ్యం గురుశు కయోః.

తా నిత్యముచేయు ప్రయాణములకు ప్రాతర్ఇట్లు బాగుచేసు
కొననట్టి లేక మామూలుమరమ్మతుల విషయమైన్ని. అన్న సాశనము
పరిగహణము, మాంసశ్యమయిన వెంటజినే చేయు వధూప్రవేశము
వీటివిషయమై గురు శు, క మాధ్యాదిదోషములేదు

హస్తమానము (గజము)

శ్లో. ద్వాత్రింశదంగుళ కిష్కుః ప్రాజాపత్యం చతుస్త్రికం ।

షట్త్రింశతిధనుః ప్రోక్తం అష్టవింశద్ధనుగహం.

తా. 32 అంగుళములు కిష్కువనియు, 34 అంగుళములు ప్రాజా
పత్యమనియు, 36 అంగుళములు ధనువనియు, 38 అంగుళములు ధను
గహహస్తమనియు ఇట్లు నాలుగువిధములపేర్లుగల హస్తములని
ఎరుంగునది,

శ్లో. దేవేధనుగహం వింద్యాద్భహ్మత్తే ధనుస్తథా ।

ప్రాజాపత్యంచవిటూచ్చదైస్సంక్లిరేకిష్కురుచ్యతే ।

నరాణాంచైవసర్వేషాంధనువేన ప్రశశ్యతే.

తా. దేవాలయాదులకు 38 అంగుళములుగల ధనుగహమను
హస్తముచేతనున్నా, బ్రాహ్మణక్షత్రియులకు 36 అంగుళములుగల
ధనువనుహస్తగజముచేతనున్నా, వైశ్యశూద్రులకు ప్రాజాపత్యమను

34 అంగుళములగుల హస్తముచేతనున్నా, ప్రాకృత (సంకరులు) లకు.
 32 అంగుళములుగుల కిష్క-వనేహస్తముచేతనున్నాకొలచి గణితము
 ఏర్పరచవలెను. అన్నిజాతుల మనుష్యులకున్నా 30 అంగుళములుగుల
 ధనువనేహస్తము (గజము) చేతి గణితము ఏర్పరచుట ప్రశస్తము.

తిథియొక్క ప్రాశస్త్యము

శ్లో. తిథిశ్శరీరం తిథిరేవకారణం తిథిః పమాణం తిథిరేవసాధనం ।
 తిథిర్వివాదానా త గృహేషుసాధ్యంతిథేః ఫలం ప్రోక్తమిదం
 మహర్షిణా.

తా. గృహారంభముమొదలగు సమస్తకార్యములను తిథిశరీరము
 తిథియేకారణము, తిథియేప్రమాణము, తిథియేసాధనభూతము గాన
 తిథివినాగాశుభములు సాధించుటవీల లేదు.

చర, స్థిర, నిత్యవాస్తు పురుషుల ప్రాశస్త్యము

శ్లో. చరవాస్తుశుభం ప్రోక్తం మధ్యమం నిత్యవాస్తుకం ।
 అధమం నిత్యవాస్తుస్యాద్వాస్తుదేవాః । పతిష్ఠితాః ॥
 దేవాగారే గృహారంభేవ ప్రప్రసాదమంటవె ।
 చరవాస్తు పకారేణ శంకుంస్థంభం ప్రతిష్ఠయేత్.

తా. చరవాస్తు శుభకరముగాను, నిత్యవాస్తుమధ్యమముగాను
 స్థిరవాస్తు అధమముగాను ఎరుంగవలయును. దేవస్థాపనము, గృహ-
 రంభము, కొటనగరు, మంటపము వీటికి చరవాస్తు ప్రకారముగానే
 చేయుట శేయస్కరము. నిత్యవాస్తు మధ్యమము. స్థిరవాస్తు అధమము

స్థిరవాస్తు లక్షణము

శ్లో. వాస్తుమస్తకమీశాన్యం పాదావైయుతి మండలం ।

బాహూకూర్పుగ మిశ్యుక్తమనిలానిల కోణయోః

తా. స్థిరవాస్తు ఎట్లనగా వాస్తుపురుషుని శిరస్సు ఈశాన్యము, పాదములు నైఋతియు, ఆగ్నేయ. వాయువ్యకోణాశలు ఏడమ, కుడి చేయిలుగాను ఎరుంగవలెను. ఈ స్థిరవాస్తు పకారం గృహము పూర్తి యైపపిమ్మట యోచించదగ్గది. ఇట్లు దూలము భారమైన మానుల వేయునపుడు శిరస్సున కొనలుండులాగున వేయవలయును. మొదట్ను వేయరాదు.

హస్తము, దండము, రజ్జువు వీని ఉపయోగములు

శ్లో. హస్తైశ్చతుర్భిరుద్ధిష్టై దండోరజ్జుస్తదవృధిః ।

దండేనమాపయేద్ద్రామం నగర పత్తనాదికం ।

అధ్వానంరజ్జునాబధ్వా హస్తైరేహంతథాబుధైః ।

తా. నాలుగుహస్తములు, వకదండము ఇట్టిదండములతో గ్రామము, నగరు, పట్టణము మొదలగునవి కొలవవలయును. ఎనిమిది దండములు వకరజ్జువు ఇట్టిరజ్జువులచేతోవ, రోడ్డు బాటలు మొదలగు న కొలవవలయును. హస్తాదులచే గృహమువగైరా గణితము ఏర్పరచ వలెను. (హస్తాదులు అవిగా గజం అడుగులు. అంగుళములు మొదలగునవియని అర్థము.)

జాల్య యౌవన కౌమార వార్ధక్యములు

శ్లో. వయోభాగం గృహంకుర్యాదాయుర్భాగం చతుర్విధం ।

జాల్య యౌవన కౌమార వార్ధక్యానిచ శేషతః ।

తా. గణితాగత ఆముర్దాయసంఖ్యలు 4వే బాగించగావచ్చు శేషము 1 బాల్యదశ. 2 యవ్వనదశ 3 కౌమార. శ. 4 వార్ధక్యదశ గృహము అనుభవించును. అనగా శేషమునకు బాల్యదశయే కలిమి లేములు కష్టసుఖములు ఎరుగనిదియై లోపములేక వర్ధిల్లుచుండును. ఇట్లు ఆయా సమయానుసారముగా ఫలములు ఎరుగవలయును.

గృహస్థంభ లక్షణము పలిము

శ్లో. ఋజుస్థంభో బలీ శాస్త్రాశ్చ శస్త్రశోభనః ।
వలయః పుత్రవృద్ధి స్యాద్విష్టాశ్చ శోభనః ।
షోడశః పుత్రలాభాచ కుటీలః ॥ నాశశం ।
వృక్షః కర్తు దర్శితః దగచశిణిలో మారణాతిధా.

తా గృహమునకు ఋజుస్థంభము నిబ్బరముగానుండునదియు సమానబలముగలదియు ఉంచవలయును. నాలుగుపలకలగల స్థంభము శుభప్రదమును, గుండనిస్థంభము పుత్రవృద్ధియు, పలకలగలది శోభనమున్నూ 16 పలకలుగలది కుటుంబవృద్ధియునిచ్చును. వంకరలు గలస్థంభము పుత్రనాశనమును. కుటీలమగునది దర్శిదమునున్నూ, పుష్పివంటి శిథిలప్రాయముగలది మరణప్రదమునున్నూ ఇచ్చును.

మరియు స్థంభలక్షణములు

శ్లో. స్థంభస్యాద్వర్తులాకారే పాదమానంతిభాగకం ।
అగ్రమానం ద్విభాగార్థం స్థంభస్యా ద్భూషణాక్రమాత్.

తా. స్థంభమువర్తులాకారముగా (గుండని) నున్నది మొదట 3 వంతులువలయుమున్నూ, చివర రెండున్నరవంతుల వలయుమున్నూ ఉండుటభూషణముపజుడును, శ్రేయస్కరము.

స్తంభ దోషము

శ్లో. స్తంభోన్నతంమానహీనం ప్రతిఖండ మవిద్యయం ।
విషమాస్తంభ సంజ్ఞాస్యాత్కర్తు నాశాయజాయతే.

తా. స్తంభముపొడవుచాలక । ప్రతిఖండమగుర్చిరేనిగానిజేసి
పలకలుగాజేసిరేనియు విషమస్తంభమనబడును. అట్టిదిగృహపతికి అరిష్ట
ప్రదము.

దూలముల లక్షణములు ఫలములు

శ్లో. తులామూలంఘనం చిత్తస్కృగమూలం దరిద్రతాం ।
మూలాగ్రయోస్సమం స్థూలం శోభనేగృహకర్మసు ।
మధ్యస్థూలం మృతింస్త్రీణాం భగ్నాపీదానందాతిచ ।
కులహీన తులారోగం బాహీనామ్మతిప్రదం.

తా. దూలముమొదట దప్పముగానుండెనేని ధనము. చివరరప్ప
ముగానుండెనేని దరిద్రము. మొదటచివర సమముగానున్నయెడల
శుభప్రదము. దూలముమధ్య దప్పమయితే స్త్రీమృతియు. భగ్నఅనగా
వగలినది వంగినది రంధ్రమున్నది ఇటువంటిదిపీడయు మరియు వాస్తు
శాస్త్రోక్తప్రకారమగు జాతికానివృక్షముల దూలములు గృహమునకు
ఉపయోగించుట దుఃఖము రోగమున్నూ, బలహీనమయినదూలము
మృతియునిచ్చును.

దూలములువేయు క్రమము

శ్లో. పూర్వాగ్రంయోజయేద్ధంశ ముత్తరాగ్రమథాపివా ।
దక్షిణాగ్రం పశ్చిమాగ్రం వజ్రనీయం సదాబుధైః ।

తా. దూలములు గృహమునకు వేయునపుడు తూర్పుకొనలు గాగాని, ఉత్తరకొనలుగాగాని వేయవలయును. దక్షిణ పశ్చిమములకు మొదళ్ళుండవలయును అట్లుగాక దక్షిణ పశ్చిమములకు మొదళ్ళుండవలయును. అట్లుగాక దక్షిణ పశ్చిమములకు చివళ్ళుండులాగున ఎన్నడునూ వేయకూడదు.

శ్లో. అగ్రమగ్రంతదీశాన్యాం మూలమూలంచనైఋతే ।

అగ్రమూలంచసంయోజ్యం మనిలానిలకోణయోః.

తా. దూలములచివర చివరకుశాన్యమున కలవవలయును. మొదలు మొదలునైఋతిదిశను కలువవలయును. మొదటచివరలు అగ్రేయ వాయువ్యదిశలయందు కలువవలయును.

శ్లో. మూలేచ్ఛాగ్రంతథా చాగ్రేమూలంచైవదిశక్రమాత్ ।

వైపరీత్యస్థితేగేహే మరణంచ దర్శితం.

తా. దూలములువస్తేరా దిశలయందు విపరీతముగా అనగా మొదళ్ళనుఉంచేచోట చివళ్ళను, చివళ్ళనుఉంచేదిశల మొదళ్ళనువేసి కట్టినగృహమందు మరణము, దర్శితము గలుగును.

జాతకబలము ననుసరించి గృహయోగములు

సుఖే (అప్రయత్నముగా గృహయోగము)

శ్లో. లగ్నేశ్వరే లగ్నగతే స నాథేనయైక్తేయది గేహలాభః ।

అయత్నతస్సాస్యచ్ఛుభ దృష్టియోగేస్వాప్యే స్వమితస్వ

గృహేబలాద్యే.

తా. జన్మలగ్నాధిపతి సప్తమాధిపతితో గూడి లగ్నముందైననూ
యుండనేని గృహలాభము కలుగును స్వోచ్చస్యతే శాస్త్రితే తము
లందు పూర్వోక్తస్థితి గ్నాదిపతి బలవంతుడగును శుభగ్రహదృష్టి
యు క్తుడయ్యేనేని అదియత్నముగా గృహలాభంబుగలుగును.

శ్లో. గేహాధి పేతే ద్రుతే గలాధ్యేషామ్యేషీతే .ందిరలాభ
మానూః వై శేషికాంశే పరిమోచ్యగేనాగేహేశ్వరే
నుందరలాభమానూః

తా. మరియు . గ్నమునకు చతుర్థాధిపతి కేంద్రగతుడై బల
వంతుడై శుభగ్రహంజే చూడబడెనేని గృహలాభముగలుగును.
మరియు చతుర్థాధిపతి పరిమోచ్యనవాంశముందు వై శేషికాంశగతు
డాయెనేని గృహలాభంబుగలుగును.

శ్లో. గృహస్థానాది సస్థాంశనాథ సంయు క్తరాశిపః ।
తదంశాధిపతౌ కేంద్రే దే గృహలాభము దీరయేత్.

తా. చతుర్థాధిపతి ఏనవాంశయందుండునో ఆ నవాంశాధిపతి
యున్న రాశ్యధిపతియుండు నవాంశాధిపతుడు రాశిచక్రమందు లగ్న
మునకు కేంద్రగతుడాయెనేని గృహలాభంబు గలుగును.

ఎవనికి చిత్రవిచిత్రమగు గృహముండును

శ్లో. భాగ్యేనేకేంద్ర భావస్థాగృహేనే స్వోచ్చమిత్రగే ।
గృహరాశిగతేభేతు స్వోచ్చేబహువిచిత్రకం.

తా. భాగ్యాధిపతి కేంద్రగతుడై, చతుర్థాధిపతి స్వోచ్చమిత్ర
స్థానముల పొందియుండి చతుర్థమందున్నగ్రహము ఉచ్చగతుడుగా

వుండగా ఖట్టి జ తిక్కనకు మిక్కిలి చి విచిత్రమలగు గృహము
నందు సుఖం గలుగును.

ఎవనికిమేడ అంతస్థులతోను ప్రాకారదులుగలిగిన
గృహము వుండును.

శ్లో. స్మృతీయేనామ్యుంయ కేకాధీశే బలాన్వితే ।
తదీశేన పూర్ణేనార్కా పాకాంసుండితం.

తా. లగ్నాత్తు స్మృతీయభావము శుభగ్రహము క్తమై చతుర్థాధి
పతి బలవంతుడగుచుండి ఆ స్మృతీయస్థానాధిపతియు పూర్ణ బలవం
తుండైయుండగా పుట్టినజాతికునగు సౌధప్రాకార విర్మితమునట్టియు
అంతస్థులతో కూడినదియుఅగు గృహమువుండును.

అనాయాసముగా గృహములు, భూములు
ఎవనికి వచ్చును.

శ్లో. సింహాసనాంశ కేవాపి గేహేశేగోపురాంశకే ।
మృద్వంశాదియుతేనాపి తద్గ్రహం సౌధమండితం.

తా. చతుర్థాధిపతి సింహాసనాంశయందైననూ గోపురాంశ
మందైననూపుడి మృద్వంశాదివప్త్యంశయుక్తుడైనను సౌధప్రాకార
ములతో నొప్పెడిగృహము (మేడ) గలుగును అనాయాసముగా
సిద్ధించును.

దైవికగృహము ధర్మకర్త గలిగేయోగము

శ్లో. పారావతాంశకే గేహనాథే గుర్వీందువీక్షితే ।
గోపురాద్యంశకే వాపిదైవికం గృహమాదితేత్.

తా. చతుర్థాధిపతి పారాశరాంతాంశమందైననూ గోపురాద్యంశ మందైననూపుండి గురుచంద్రులచే చూడబడుచుండగా జన్మించిన జాతకునకు దైవికమగు (ధర్మకర్త. దేవాలయాధికారి దేవతాపతి వ్యుచేయువాడు, స్వతః దేవానాయముగలవాడు, దేవాలయములు గలవాడు) గృహములుగలవాడగును.

ఎవనికి విచిత్రమగు సాధప్రాకారనిర్మితగృహముండును

శ్లో. విచిత్రసాధప్రాకార మండితం గేహనూదిశేత్ |

కర్మేశసహితే గేహనాథే కేక దేర్కజేపిచ.

తా. దశమాధిపతితో గృహాధిపతిగూడి కేంద్రవర్తియై నపుడు శనైశ్చగుడున్నా కేంద్రమందుండెనేని అట్టికాలంబునపుట్టిన జాతకుడు విచిత్రమగుసాధ (మేడ) ప్రాకారనిర్మితములచే ప్రకాశించెడు గృహములగువాడగును.

అనేకగృహములు కట్టుచుండేయోగము

శ్లో. గృహస్థానేచరేలగ్నే తదీశేచరరాశిగ |

తథాతత్కారకేవాపి బహుస్థానే గృహంవదేత్.

తా. లగ్నమునకు చతుర్థస్థానము చరలగ్నమున్నూ, ఆ చతుర్థాధిపతి చరరాశిగతుడగుటయు, గృహకారకగ్రహమున్నూ చరరాశి గతుడాయెనేని అట్టికాలమందు పుట్టినజాతకుడు అనేకస్థానములయందు గృహములు కట్టుచుండును. యిందు పాపగ్రహములబలముండెనేని త్రిపుటయు ఆ గృహములపై అమ్ముకొనుటయును గ్రహముల శత్రుత్వేతాదికమువల్ల ఋణములపాలగుటయు, మిత్రశత్రుత్వేతాదికము

వల్ల గృహములుకట్టేవాడగుటయు, ఉచ్చులు తాదిగ్రహయోగ కారణములచే అనేకచోట్ల గృహములుగలవాడగుటయు ఇట్లు ఆయాగ్రహ బలాబలముల నాలోచించి చెప్పవలయును.

స్థిరముగా గృహముయందుండేయోగము

శ్లో. స్థిరేగృహే స్థిరగృహం నాథకారక మోకపి ।
సప్త్యంశశుభ భాగేనాత దీశేశైర్యతాంవదేత్ ।

తా చతుర్థము స్థిరరాశియై గృహాధిపత్యాకరకులు స్థిరరాశి గతులై ననూ లేక గృహస్థానాదిపతి షష్ట్యంశలో శుభాంగమందు న్ననూ జాతకునికి గృహము అమ్ముకొనేయోగముగాని, మారుచుండే యోగముగాని లేక స్థిరమగునట్టియు, ఘట్టి, దృఢముగానున్నట్టియు భవంతిగలుగును.

శుభములు గలుగుచుండే గృహయోగము

శ్లో. అర్ధవ్యయగృహే శాస్త్ర కేం దకోణాది సంయుతాః
తావద్దేహీయం సర్వం శోభనం తత్తత్తన్దీశేత్.

తా లగ్నాత్తుగా ద్వితీయ చతుర్థ, ద్వాదశాధిపతులు కేంద్ర కోణ స్వక్షేత్రస్వోచ్చ, శుభగ్రహాదియుతులై యుండిరేని అట్టి యోగంబునపుట్టిన జాతకునకు ఎప్పుడూనూ శుభములు, శోభనములు, కుటుంబవృద్ధియు, ధనధాన్యాభివృద్ధియూ గలుగునట్టిగృహముగలవాడగును.

ఎట్టిజాతకునకు మేడలయందు నివాసము

సూ. దాశరేచంద్రశుక్ర దృగ్యోగైత్పాసాదః.

తా. కారకాంశకు చతుర్థస్థానమందు చంద్రుడు కులదృష్టిగాని సంబంధముగాని గలిగినట్టి కాలమునందు పుట్టినజాతకుడు మేడలయందు నివాసముండు యోగముండును చంద్రునిలాస్థగితములగు మేడలువగై రా గలుగును.

సూ. ఉచ్చస్థిగ్రహేపి.

తా. కారకాంశకు చతుర్థస్థానమందు ఏ గ్రహముఅయినను ఉచ్చస్థితియందున్నయెడల ఎత్తైన అనేక అంతస్తులతో కూడిన సౌధముండను.

రాత్లతోనిర్మించిన గృహముండే యోగము

సూ. రాహు శనిభ్యాం శిలాగృహం.

తా. (కారకాంశ) కు ఆశ్మకారకుడున్న నవాంశగాని చతుర్థస్థానమందు శనిగాని రాహువుగాని యుండినయెడల శిలానిర్మితమగు రాళ్ళచే నిర్మించినట్టిగృహముగలుగును. లగ్నమునకుగాని ఆరూఢలగ్నమునకుగాని నీపై యోగము అనుసరించును.

ఎట్టిజాతకునకు ఇటుకలచే నిర్మింపబడిన గృహముండును

సూ. కుజకేతుభ్యా మైష్టకం.

తా. కారకాంశ ఆశ్మకారకుడున్న నవాంశరాశికి చతుర్థస్థానమందు కుజుడుగాని, కేతువుగాని పున్నయెడల ఇటుకలచే నిర్మింపబడిన గృహముగలవాడగును. ఈ ప్రకారము బన్మలగ్న ఆరూఢలగ్నములకున్నా తెలియదగినది.

ఎట్టిజాతకునకు ప్రానుచేనిర్మింపబడినగృహముండును

సూ. గురుణా దారవం.

తా ఆస్మికారకుడున్న నవాంశరాశి (కారకాంశ) కు చతుర్థ స్థానమందు గురుడున్న యెడల ప్రానులచే నిర్మింపబడిన వెంగలగృహ ముండును జన్మలగ్న ఆరూఢలగ్నములబట్టియూ ఇట్లే తెలియవలెను. (అయితే కారకాంశకు జన్మలగ్న ఆరూఢలగ్నములకున్నా అదే ప్రకారము తెలియ. లో గొప్పసామాన్యతేడాలుగా చెప్పవలయును. ఎట్లనగా కారకాంశలగ్నమునకే పై చెప్పిన పకారం గ్రహములున్న యెడల ఉత్కిష్టమగునట్టి గృహములున్నా జన్మలగ్న ఆరూఢలగ్నములబట్టి చెప్పవలసినప్పుడు సామాన్యమగు గృహములుగాను ఎచవలయును. మరియు ఈ ఉత్కిష్ట సామాన్యగృహములవిషయము అందు అనగా పైన పేర్కొనబడిన గ్రహముల క్రూరసౌమ్య ఉచ్చస్యక్షేత్ర మిత్ర శత్రుసమక్షేతాది తేడాలను అనుసరించుచుకూడా బాగుగా యోచించి దేశకాలానుసారముకూడా చెప్పవలసియుండును.

ఎట్టిజాతకుడు పూరిండ్లయందే కాపురముచేయును

సూ తార్కరవిణా

తా. 1 ఆస్మికారకుడున్న నవాంశరాశి (కారకాంశ) కు చతుర్థ స్థానమందు రవియున్న యెడలగాని జన్మలగ్న లేక ఆరూఢలగ్నములకు చతుర్థస్థానమందు రవియున్నటువంటిగాని లగ్నజాతికుడుతొలూకు పూరిండ్లయందే కాపురముచేయును. 2 జన్మలగ్నమునకు చతుర్థమందు క్షీణచంద్రుడుగాని పాపయుక్తబుధుడుగానియున్నను లేక 3 చతుర్థాధిపతి 4 6 8 స్థానములయందున్ననూ పైయోగమా (ఎట్టిజాతకుడు మట్టిచే

నిర్మింపబడిన గృహమంగు కాపురముచేయు) జన్మలగ్నలే ఆరూఢ
లగ్నములకు చతుర్థస్థానమందు కూడుగాని, కేతువుగానియుండి
వారు సామాన్యబలవంతులైనపుడు అట్టికాలమందు పుట్టినజాతకునకు
మట్టిగోడలతో నిర్మించిన గృహమందే కాపురముచేయుయోగము.

సోదరుని యింటియందే యోగము

శ్లో. భాత్యకారకసంగు కే భాతృనాథే వీక్షిష !

క్షేత్రేదీశ్వరువాపి భాతృక్షేత్రం విర్దిశేత్.

తా. చతుర్థాధిపతిగాని చతుర్థముగాని భాతృకారకస్థానాధి
పతులచే కూడియుండుట ఈ చూడబడియుండుట మిత్రత్వమాకలిగి
యుండుటంబట్టియు సహోగ గృహమందు కాపురము చేయుట
తటస్థించును.

శ్లో. క్షేత్రేశ్వరసంయుక్తనవాంశసః దే కగ్నస్థితే కేంద్రసమన్వితేవా ।

భామన్వితేభామదృశాసమేతే భాతుర్ధనంక్షే తమదాహరంతి

తా. లగ్నమునకు చతుర్థాధిపతి ఏ నవాంశయందుండునో
ఆనవాంశరాశ్యధిపతి జన్మలగ్నమునకు దశమందున్ననూ లేక కేంద్ర
గతుడైన్ని కారకనితో కూడియున్ననూ, చూడబడుచున్ననూ
జాతకునకు సోదరగృహమందు సోదరధనాదులచే జీవించును.

స్వతస్కక్తివల్ల గృహసంపాదన

శ్లో. లగ్నేశ్వరేక్షేత్రగతే బలాధ్యేలగ్నేబలిషే సతిగేహనాథే ॥

శుభగ్రహైర్దృష్టి సమన్వితేవా క్షేత్రంస్వకీయేన బలేనయాతి

తా. జ్యోతిర్గ్రాధిపతి బలవంతుడై చతుర్దశమందున్నవాడై మరియు చతుర్థాధిపతి బలవంతుడై లగ్నమందు డి శుభగహసంబంధస్పష్టి కలిగియుండనేని అట్టికాలమునందుపుష్కనజాతకుడు స్వకీయ ప్రయోజకత్వమువల్ల గృహము, భూమివగైగా సంపాదించుకొనును.

కళత్రరీత్యా గృహలబ్ధి

శ్లో. కళత్రకారకే క్షేత్రేదీశేనా కళత్రాథే ।

తదీశయోస్తథా మైత్రీకళత్రాక్షేత్ర మాడిశేత్.

తా. కళత్రకారకుడు చతుర్దశమందుండగానైనను చతుర్థాధిపతి కళత్రస్థానమందుండుటయు మరియు చతుర్థకళత్రస్థానా పశులకు మిత్రత్వము కలిగియున్నయెడల భార్యాసంబంధమంగు గృహభూమ్యాదులు లభించును.

జ్ఞాతి లేక శత్రురూపమగు గృహలబ్ధి

శ్లో. వృషేశ్వరేక్షేత్రగతే బలాధ్యైశ్చోస్సిగా శాత్తుతరాముపైతి పారావతాంశేన్యగృహేబలాధ్యే క్షేత్రేశ్వరేణాపి సమాగతేవా

తా. లగ్నమునకు వృషాధిపతి బలవంతుడగుచు చతుర్థస్థానమందున్నయెడల శత్రువుల (పట్టుదలగా ఇతర) గృహములుగాని జ్ఞాతి సంబంధమగుగాని గృహక్షేత్రాదులు లభించును. మరియు వృషాధిపతి స్వక్షేత్రమందు బలయుతుడై పారావతాంశాది యోగస్థితుడై చతుర్థాధిపతితో గూడియున్నన్నూ పైవిధముగాలభించును. అయిన ఇచ్చట పైరెండువిధములగు యోగములకున్నూ వృషాధిపతికంటె లగ్నాధిపతి బలవంతుడై యుండవలెను. అట్లు లేకుండనేని వ్యత్యాస ఫలము గలుగును.

గృహదులుగలిగే వయస్సు నిర్ధారణ

శ్లో. తే తా-పశ్చైవ శుభే-స్య పాపగ్రహాణా మపహరకాలే ।
స్థా-చ్యుతింగేహ వినాశమేతి నిచాస్తగానామ పహరకాలే.

తా చతుర్థభావాధిపతి పాపగ్రహమై వాచిదశయందు పాప గ్రహములయొక్క అంత దశాకాలములయందు నీచశ్వతి స్తమి తత్వములంబొసంగ విదశాకాలములందు స్థావర భంశము గృహినాశనము పొందుదుగా. పై ప్రకారము శుభగ్రహముల దశాంతదశాకాలములు గలిగినకాలమునందు గృహదిలబ్ధి గలుగును. ఈ ప్రకారము జాతకు లకు గృహదులుపోవునట్టిగాని సర్వ పాపముగూనట్టిగాని వయస్సువగై రాలు దశాంతదశాదుల కూడికలనుబట్టి నిర్ధారణ చేయవలయును.

గృహనాశన మయ్యే యోగము

శ్లో. గేహాధిపనాశగమో యదస్యైతావేక్షీ త స్తద్గృహనాశమా
త్రం గేహేశసంయుక్త నవాంశనాథో నాశస్థిన్యాద్యదిగేహ
నాశం.

తా. గృహాధిపతి (చతుర్థాధిపతి) అష్టమభావగతుడై పాపగ్రహ ములచే చూడబడుచుండెనేని జాతకునకు గృహనాశనము గలుగును. మరియు చతుర్థాధిపతియున్న నవాంశరాశ్యధిపతి జన్మలగ్నమునకు అష్టమమందున్ననూ గృహనాశనముపొందును. అనగా ఇల్లులేనివాడు పోగొట్టుకొనునట్టివాడు.

ఎన్నిగృహములవరకూ సంపాదించువాడగును

శ్లో. మారభార రసికేతికంగతే వేత్మనేతరిగృహాను పస్థితిః.

సదృశేశుభ భగైశ్చతుష్టయాది స్థితేభిచర సంఖ్యయాగృహాః,

తా. చతుర్థాధిపతి క్షుద్ర స్థానమును పొందెనేని గృహమే వుండదు. మరియు చతుర్థాధిపతి శుభ గ్రహములుండై కేంద్రకోణము లందుండెనేని ఎందరు శుభ గ్రహములతోగాని రవ్యాదిఎన్నవగ్రహ సంఖ్యవగైరా ననుసరించిగాని ఇన్నిగృహముల సంపాదించునని నిర్ధారణ చేయవలయును.

ఎన్నిగృహములు పోగొట్టుకొనును

శ్లో. అర్థవ్యయగృహే శైస్థ్యవంతః పాశినో గ్రహః ।

యవద్భవావినా శస్సన్న్యచ్ఛుభ దృష్టానదోషభాక్.

తా. జన్మలగ్నమునకు ద్వితీయ, ద్వాదశ చతుర్థాధిపతులతో ఎన్ని పాప గ్రహములు కూడియుండునో లేక రవ్యాదిగ్రహసంఖ్య ననుసరించగాని యోచించి అన్నిగృహములు పోగొట్టుకొనునని చెప్పవలెను ఇది ట పై యోగమునకు శుభ గ్రహ దృష్టియు సరిబంధముగలిగినచో దోషములేదు

శ్లో. అర్థవ్యయగృహేశాస్తు కేంద్రకోణాది సంయతాః ।

తావన్తేహాలయం సర్వం శోభనం త్ర నిర్దిశేత్.

తా. లగ్నమునకు ద్వితీయ, ద్వాదశ, చతుర్థాధిపతులు కేంద్రకోణాది స్థానస్థితులై యుండెరే వానిగృహములు పోగొట్టుకొనునట్టి యోగముమాత్రము తివ్రము అని చెప్పవలెను.

ఇట్లు అమ్ముకొనునట్టి యోగము

శ్లో. త్వేతేశ్వరేపాపయతేధనస్థే నీచారిభక్షేత్ర వినాశమేతి ।

సోచ్చస్థితేతద్భవనేశ్వరేతు పాపాన్వితేవిక్రయమేతిధూమేః

తా. జన్మలగ్నమునకు చతుర్థాధిపతి పాపయుక్తుడై ధనస్థానమందు నీచశతృభావస్థితుడగుచువుండెనేని గృహమా ఋణములపాలవును. మరియు ఆ చతుర్థాధిపతి స్వోచ్ఛస్థాస్థితుడై పాపగ్రహయుక్తుడాయెనేని జాతకుడు తన గృహమాను (లాభహ. కొరకు) అమ్మాను.

ఇల్లు తనఖాపెట్టుట అన్యైకాంతము చేయుట

శ్లో. ఆజ్ఞాక్షయాత్ క్షేత్రవినాశమానముః క్షేత్వరేక్షేతగతేససాపె
కృారాంశకేమృత్యుయామాదిభాగేక క్షేత్వరేణాపియుతేతధైవ

తా. జన్మలగ్నమునకు దశమాధిపతి పాపగ్రహయుక్తుడై పాపగ్రహనవాంశమందుండి మృత్యు, యమాది, వప్త్యంశగతుడగుచు చతుర్థస్థానమందున్నవాడాయెనేని జాతకుని గృహభూమ్యాదులయందు తన ఆజ్ఞచెల్లదు, ప్రైపకారము చతుర్థాధిపతియుండెనేనిగాని లేక ఆ దశమాధిపతితో చతుర్థాధిపతి కూడివున్ననూ తన గృహభూమ్యాదులను కొన్ని నిబంధనలవల్ల తనస్వాధీనతతప్పి ఇతరుల స్వాధీనముండేయుట తటస్థించును. (అన్యైకాంతము, తనఖాపంటివి)

కోర్టు వేలము

శ్లో. రాజ్యేతత్కారక భూమినాధే కృారాంశకేవాత్సవరోహంభాగే ।
నాశస్థితేమృత్యుయామాదిభాగే రాజాజ్ఞయా నాశముపైతిగేహం

తా. లగ్నమునకు దశమస్థానాధిప, రాజ్యకారక, చతుర్థాధిపతులు, కృారనవాంశలయందుండి తామున్నభావమునందు ఉత్తరార్థము (అవరోహ) లోవున్నవారై, అప్తమస్థానమందు మృత్యు,

యమాది, గవ్యంశమదుండేనేని అట్టుకాలమును పుట్టిన జాతకుని
గృహభూమ్యాదులు రాజాజ్ఞ చేసి (కోర్టువేలము) నాశనము పొందును

గృహము తగలబడిన యోగము

సూ. కుజమాశదృష్టి గృహనాహకోఽగ్నిదోవా॥

తా. కారకాంశముందు రవిరాశువులుండి వారు అంగారకునిచే
చూడబడుచుండగా బుట్టిన జాతకునిగృహము అగ్నివల్ల తగులబడ
గలదు.

మండలేశా నయనమ్

సూ. శుకదృష్టిర్న దాహః.

తా. కారవాంశయందు రవిరాశువులుండి శుక్రచే చూడ
బడుచుండేనేని గృహముఎప్పుడునూ అగ్నివల్ల నష్టముకాదు.

సూ. గురుదృష్టిస్త్యా సమోపగృహాత్॥

తా. కారకాంశయందు రవిరాశువులుండి శుకదృష్టి లేక
గురుదృష్టిమాత్రము గలిగినట్టికాలమున పుట్టినవానియిల్లు, తన గృహము
మాత్రము తగులబడదుగాని తనయింటి సమీపముననున్న ఇతరఇండ్ల
వరకు అగ్నిభయము రావచ్చును. కుజనిదృష్టిమాత్రమునకే స్వగృహ
దగ్గయోగము.

N. B. జాతకముననుసరించి చెప్పబడిన ఈ పై యోగములన్నియూ
సరియగు ప్రశ్నకాలలగ్నాదుల ననుసరించికూడా చెప్పవచ్చును.
(ప్రశ్నోజాతక తుల్య ఏవనభవేద్యేదో) అనుటవల్ల ఫలములు సరి
పడును.

మండవేశానయనమ్

శ్లో. స్వామిహస్తప్రసాదేనదీర్ఘవిస్తారసంయుతం ।
 ద్విగుణం బౌష్ఠ్యభిక్తం మండలాధిపతులవచ్చతే ।
 ఇన్ద్రోవిష్ణుర్వమోవాయః కుచేరోధూర్జటిస్తథా ।
 విధాతావిఘ్నరాజశ్చనుండలేశాః ప్రకీర్తితాః॥
 ఇంద్రసౌఖ్యయశోవిష్ణుర్వమోదుఃఖం నిరంతరం ।
 వాయురుత్పాతనంచైవ కుచేరోధనడస్తథా ।
 ధూర్జటిః కలహానిత్యం ధాతాసౌఖ్యం ప్రవృద్ధిదం ।
 సర్వసిద్ధిర్నాధీశః ఫలముక్తం విచక్షతే॥

తా. యజమాని నాస్తముచే పొడవు వెడలుపు కలిపిరెట్టించి ఎనిమిదిచే భాగించగా మిగిలిన శేషమువల్ల మండలాధిపతుల వచ్చుదురు. ఎట్లనగా 1 శేషము ఇంద్రుడు 2 విష్ణు. 3 యముడు, 4 వాయువు. 5 కుచేరుడు. 6 ధూర్జటి. 7 విధాత 8 విఘ్నరాజ. వీర్ల ఫలములు 1 ఇంద్రుడు సౌఖ్యమును. 2 విష్ణుకీర్తియు 3 యముడు దుఃఖము. 4 వాయువుత్పాతనము. 5 కుచేరుడు ధనము 6 ధూర్జటి కలహము. 7 ధాత సౌఖ్యము. 8 విఘ్నరాజ సర్వసిద్ధియునిచ్చును.

అజిరానయనము

శ్లో. దీర్ఘవిస్తారసంఖ్యైశ్చ చంద్రదేణగుణితేతథా ।
 నవభిస్తుహరేద్భాగం శేషమాజిరముచ్చతే ।
 ధాతావిచక్షణోభీదుః కలహాన్మృచదానవౌ ।
 క్షీబశ్చైరోధనీచేతినామతుల్యం ఫలస్మృతం.

తా. పొడవు వెడల ఎకవిసి | చే గణించి 9 చే భాగించగా శేషము 1 ధాన, 2 విచక్షణ, 3 భీన, 4 కలహ, 5 నృప, 6 దానవ, 7 క్షీబ, 8 చోర, 9 ధన ఇట్లు సొమ్మిదఫలములయొక్క నామాను సారఫలములను గ్రహించవలెను. ఈ పై రెండువిషయములునూ తయారు కాబడిన గృహాంశములను జెలియదగ్గవి.

గృహస్రావం (నీళ్లకుండు)

శ్లో. ధనంధాన్యమీశాన్య నాయవ్యకోణే తథాచోత్తరేచోత్తమం
మంగలగన్ధాత్ నృణామాలయేనారి సంచారణార్థం బిలా
కర్తుమాశక్యం రాదేవబృందాః

తా. గృహస్థులు, నీళ్ళవాడుకకుండు ఈశాన్యమున త్రవ్వించిన ధనమన్నా, వాయున్యమున ధాన్యమున్ను, ఉత్తరమున ఉత్తమమును మంగళప్రదమునూ సిచ్చును.

ఆటస్థలము (పేగొండు) క్షీడాస్థలం

శ్లో. వామేభాగేఽక్షీణా వాప్రాపణాం | తేధాకార్యావాటికా క్షీడ
నార్థం ఏకద్వితిదండసంఖ్యాశతంవ్యాత్ మధ్యేధారామండవే
తోయయన్త్రైః.

తా. రాజులు, ఉద్యోగస్థులు, విద్యార్థులువగైరా ఆటస్థలము (పేగొండు) నిర్మించునపుడు తమ గృహాదినమీపమందైతె (బిల్డింగులకున్నగాని) కుడివైపున లేక ఎడమవైపున తమ ఇష్టముననుసరించి మూరుదండములు, రెండువందలదండములు, మూడువందలదండములుగా వుండులాగున (ఈలోడగ చిల్లరగా ఉండకూడదు) క్షీడాస్థల

మును మధ్యసీటియం తాధిమంశమసౌకగ్యాదులతో నిర్మింపవలయును
(దండమనగా 12 అడుగులు లేక 4 గజములు)

మూలమట్టం సరివుచ్చే పద్ధతి

శ్లో. ద్విఘ్నాయామిమితం ద్విపాశమజరశ్చ తం విధాయాంకయే
త్రత్యాయ మాం ఘిమితేచ విస్సృజిదవేతౌ కర్షకోణాభిధౌ ।
పాశౌక్షేత విగామశంకుః హితౌ కృత్వాద్యమాకర్షయే ।
తోక్షణేశంకురీత తయోవినిమగ్నాద జ్వస్తయోశ్చాపరే.

తా. మూలమట్టం సరివుచ్చుట ఎట్లనగా? స్థలంయొక్క
ఆ చివరను ఈ చివరను రెండుకొయ్యలనుపాతి వకత్రాడును ఈ పొడవు
నకు రెట్టింపుగావుండులాగునచేసి ఆత్రాడుమొత్తమును 8 భాగము
లుగా గుర్తులుంచి ఈత్రాడును రెండుచివరలను ముందువేసివున్న రెం
డుకొయ్యలకు తగిలించవలెను (అనగా స్థలంయొక్కపొడవుకు రెట్టింపు
గలత్రాడును రెండుకొనలను రెండువైపుల తగిలించివుంచవలెననుట)
8వంతులుగా గుర్తులుంచిన యీ త్రాటియొక్క మూడవవంతును అనగా
అయిడవంతుల మిగులుచోట గుట్టునుపట్టుకుని త్రాటినిసరిగాలాగిన ఎక్క
డకువచ్చునో అచ్చట వక 3వ కొయ్యను పాతవలెను. ఇదేప్రకారం
రెండవవైపుననున్న (అనగా త్రాటియొక్క 3వ చివరనుంచి 8వం
తులు 5 వంతులు మధ్యగుర్తు దగ్గరపట్టుకుని త్రాటిని సరిగాలాగిన
ఎచ్చటకువచ్చునో అచ్చట వేరొక 4వ కొయ్యను పాతగా ఇప్పుడు
నాల్గవైపుల నాల్గకొయ్యలు మూలమట్టమునకు సరిగా సరిపడివుండును
ఈ పద్ధతిప్రకారం మూలమట్టం అవసరంలేకుండగా లోగిలివగైరా
స్థానులయొక్క మట్టం వేసుకొనవచ్చును.

గృహార్పణము

శ్లో. క్షేత్రస్యా కదటాచైవం । కమాత్త పయిశాఇతి ।
 పూర్వాది దిక్కువాష్టాకామధిపాస్యః క్రమాత్తతః ।
 క వర్గం, పాగ్నహే యాజ్యంఽవర్గం దక్షిణేతథా ।
 ఽవర్గంఽశ్చిమేక్షే యంశవర్గం చోత్తరేతథా ;
 విదిగ్వర్గవరాణాంతువర్గ శుద్ధిర్విధీయతే ।
 అకయోః పశ్చిమముఖంచటయో రుత్తరంతథా ।
 క్రమా తపయశౌ పూర్వేక్షేణేచ యథాక్రమం ।
 విదిగర్విణాన్వాణాంచ ద్వారనిర్ణయ మిరితేం.

తా అ క చ ట య శ అను కి వర్గులనూ తూర్పుమొన
 లగు కి దిక్కులకు అధిపతులుగా ఎరుంగవలయును. మనుష్యులకున్నా
 పేరుయొక్క ప్రథమాక్షరము ననుసరించి ఏవర్గులయినదియు ఆ వర్గు
 వ దిక్కునకు అర్చణమునునదియు ఎరుంగవలయును. మరియు పైవర్గ
 ములలోని దిక్కునకు తమవర్గు వచ్చినదగుచుండగా యే దిశగృహము
 తమకు అర్చణమునునదియు ఎట్లనగా? క అను ఆగ్నేయదిక్కున
 ఉన్న వర్గును తూర్పుగృహముగాయెంచి ఈ అ క వర్గులవారికి
 పశ్చిమసింహద్వారముగలిగినట్టి తూర్పుగృహము అర్చణమనియు, ట
 అను నైఋతీదిశనున్నవర్గును దక్షిణగృహముగాయెంచి చ, ట వర్గుల
 వారికి ఉత్తరసింహద్వారముగల దక్షిణపుటిల్లు అర్చణమనియు, ప
 అను వాయువ్యదిశను పునవర్గువారికి పశ్చిమగృహముగాయెంచి,
 త, ప, వర్గులవారికి తూర్పుసింహద్వారముగలిగిన పడమరగృహము
 అర్చణముగానున్నా, శ అను ఈశాన్యదిక్కునవున్న వర్గువారికి ఉత్తర
 గృహముగాయెంచి, య, శ వర్గులవారికి దక్షిణసింహద్వారముగల
 ఉత్తరగృహము అర్చణగానున్నా ఇట్లు వర్గశుద్ధిచేసి ప్రాగాదిగృహ

నిర్ణయమా న్నా గృహాగ్ని గా మ్నా గృహముఖనిర్ణయమున్నా మయ
బ్రహ్మచే చెప్పబడినది.

వర్గులు	వాగాది గృహములు	సింహద్వారములు
అ, క వర్గులవార్గ	తూర్పు గృహము	పశ్చిమ ద్వారము
చ, ట వర్గులవార్గ	దక్షిణ గృహము	ఉత్తర ద్వారము
తి, ప వర్గులవార్గ	పశ్చిమ గృహము	తూర్పు ద్వారము
య, శ వర్గులవార్గ	ఉత్తర గృహము	దక్షిణ ద్వారము

గ్రామదిగర్వణము

శ్లో. గోసించానశ్రమిధునం నివసెన్నమధ్యే గ్రామస్సపూర్వకకు
భోళిర్నుసాంగనాశ్చ కర్కోధనుస్తులభ మేషఘటాశ్చతద్వ
ద్వర్గాస్సపంచమ పరాబలినః స్యురైర్, దాః

తా. వృషభము, సింహము, మకరము రాక్షసవారు గ్రామ
మధ్యమున నివాసముచేయకూడదు గ్రామముయొక్క తూర్పుదిశను
వృశ్చికరాసివారు ఆగ్నేయమున మీనరాశివారును, దక్షిణమున కన్యా
రాశిగలవారును, నైఋతిని కర్కాటరాశివారును, పశ్చిమమున ధనూ
రాశివారును, వాయువ్యమున తులారాశివారును, ఉత్తరమున మేష
రాశివారును, ఈశాన్యమున కుంభరాశివారును నివాసముచేయుట
అర్హణముకాదు. మరియు అకచటాది అష్టదిక్కులయందున్న వర్గులలో
స్వవర్గుకు పంచమవర్గు శతృస్థానముగాన అట్టి శతృవర్గుదిశయగు స్వవర్గు
నకు పంచమవర్గుదిశను పూ నివాసమునకు అర్హణముకాదు.

గ్రామాత్వణము

శ్లో. గ్రామచక్రం సరాకారం సర్వావయవ సంయుతం ।
జన్మనక్షత్రమారభ్య గ్రామ యోజంతం గణేనజా ।

మస్తకే పంచలాభాయ ముఖే తిణ ధనక్షయః ।
 కుక్షౌపంచధనః ధాన్యం మహాదేస్త్రీ మృతిర్భవేత్ ॥
 పృష్ఠేచైకంభయం పీడాభాచత్వారి సంపదః ।
 గుహ్యేచైకం మానహానిహస్తే చైకంశుక్రంధనం ।
 వామేచైకంశరేఖాగ్రా చ కౌనరాకృతిః ।

తా. గ్రామార్హణ చూడచిధమెట్లనగా మనుష్యుని ఆకారముగా సర్వావములతోకూడిన ఆకృతిని చక్రముగాయెంచి తమ నామనక్షత్రముల గ్రాహమునక్షత్రమువరకూ శక్తియించగా వచ్చిన సంఖ్య యే ధనం ఈ విధివిధముగా ఫలములనెరుంగునది ఎట్లనగా? మహాభూతాలముగానున్న చక్రశిరస్సున 5 నక్షత్రములవరకు లాభమున్న పరిమాణమందు 3 నక్షత్రములవరకూ ధనక్షయమున్నా అట్లే ధీయందు 5 నక్షత్రములు ధాన్యమున్నూ, పాదములందు 6 నక్షత్రములు స్త్రీమృతియు పుష్పమందు నక్షత్రము భంజము, పీడముగూ, నాభియందు 4 నక్షత్రములు సంపదయున్నూ గుహ్యప్రదేశమందు 1 నక్షత్రము మానహానియు, కుడిహస్తమున 1 న॥ రోదనమున్నూ, ఎడమహస్తమున 1 న॥ భేదమునున్నూ ఫలములనెరింగి అర్హణాదులు గ్రహించవలెను. (శాస్త్రవాదుక ననుసరించి జన్మనక్షత్రమంతభ్య) అని శ్లోకములో వుడివున్ననూ అర్హణవిషయములో ధర్మశాస్త్రప్రకారము నామనక్షత్రమునే అనుసరించి అర్హణాదులు గ్రహించవలెను.

గృహనిరూపణ

శ్లో. దీర్ఘవిస్తారసంఖ్యైక్యచాప్త భిర్గుణితే తథా ॥
 నవభిస్తుహరేద్భాగం శేషాంశే ఫలమాదిశేత్ ।

తిస్కరభోగ విచక్షణదాతా నృపతినపుంసకౌ ।

ధనాధ్యక్ష దర్శితశ్చభయదో నవమస్తథా.

తా. నిరూపణచేయదగ్గ గృహవరణయొక్క మొత్తపు పొడవు వెడల్పునున్నాకలిపి ఎనిమిదిచే గుణించి తొమ్మిదిచే భాగించగా వచ్చు శేషసంఖ్యవలన ఫలములు ఎట్లనగా 1 తస్కర, 2 భోగ, 3 విచక్షణ, 4 దాతా, 5 నృపతి, 6 సపుంసక, 7 ధనాధ్యక్ష, 8 దర్శితము, 9 భయదము ఇట్లెరుంగవలయును.

సంపూర్ణము.

పూర్వాయుర్దాయ వాస్తుపదకముల జంత్రి

పదక	ధన	యణ	వార	తిథి	నక్ష	అయ	అయుః	అంశ	దిక్స్వతి	యోగ	కర్మ
7	8	5	7	12	2	7	63	6	7	1	7
8	4	8	2	18	10	8	72	3	8	5	6
9	12	3	4	24	18	1	81	9	1	3	3
10	8	6	6	30	26	2	90	6	2	3	1
11	4	1	1	6	7	3	99	3	3	17	6
12	12	4	3	12	15	4	110	9	4	21	4
13	8	7	5	18	23	5	117	6	5	25	2
21	4	7	7	6	6	5	69	9	5	3	7
22	12	2	2	12	14	6	78	6	6	7	5
23	8	5	4	18	22	7	87	3	7	11	3
24	12	8	6	24	3	8	96	9	8	15	1
25	8	3	1	30	11	1	105	6	1	19	6
26	4	6	3	6	19	2	114	3	2	23	4
34	12	6	5	12	2	2	66	6	2	1	2
35	8	1	3	30	10	3	75	3	3	5	7
36	12	4	2	6	18	4	84	9	4	9	5
37	8	7	4	12	26	5	93	6	5	13	3
38	4	2	6	18	7	6	102	3	6	17	1
39	12	5	1	4	15	7	111	9	7	21	6
40	8	8	3	30	23	8	120	6	8	25	4
47	4	5	3	2	5	7	63	3	7	26	4
48	12	8	5	18	6	8	72	9	8	3	2
49	8	3	7	24	14	1	81	6	1	7	7
50	4	6	2	30	22	2	90	3	2	11	5
51	12	1	4	6	3	3	99	9	3	15	3
52	8	4	6	12	11	4	108	6	4	19	1
53	4	7	1	18	19	5	117	3	5	23	6
61	8	7	3	6	2	5	69	6	5	1	4
62	4	2	5	12	10	6	78	3	6	5	2
63	12	5	7	18	18	7	87	9	7	9	3
64	8	8	2	24	26	8	96	6	8	12	5

పదక	ధన	రూ	వారి	శిధి	నక్ష	అయ	అయః	అంశ	విక్ర	యోగ	కరణ
65	4	3	4	50	7	1	105	3	1	17	3
66	12	6	6	6	15	2	114	9	2	21	1
7	4	6	1	24	25	2	66	3	9	26	6
76	19	1	3	30	6	3	75	9	3	3	4
76	8	4	5	6	14	4	84	6	4	7	4
77	4	7	7	19	22	6	93	3	5	11	7
78	12	2	2	18	3	6	102	9	6	15	5
79	8	5	4	24	11	7	111	6	7	19	3
80	4	8	6	10	19	8	120	3	8	23	1
87	12	6	6	12	21	7	63	9	7	24	1
88	8	8	1	18	2	8	72	6	8	1	6
89	4	3	3	24	10	1	81	3	1	5	4
90	12	6	5	10	18	2	90	9	2	9	2
91	8	1	7	6	26	3	99	6	3	13	7
92	4	4	2	12	7	4	108	3	4	17	5
93	12	7	4	18	15	5	117	9	5	21	3
101	4	7	6	6	25	5	69	3	5	26	1
102	12	2	1	12	6	6	78	9	6	3	6
103	8	5	3	18	14	7	87	6	7	7	4
104	4	8	5	24	22	8	96	3	8	11	2
105	12	3	7	10	3	1	105	9	1	15	5
106	8	6	2	6	11	2	114	6	2	19	5
114	12	6	4	24	21	2	66	9	2	24	3
115	8	1	6	30	2	3	75	6	3	1	1
116	4	4	1	6	10	4	84	3	4	5	6
117	12	7	3	12	18	5	93	9	5	9	4
118	8	2	5	18	26	6	102	9	6	13	2
119	4	5	7	24	7	7	111	3	7	17	7
120	12	8	2	10	15	8	120	9	8	21	5
127	8	5	2	12	17	7	63	6	7	22	5
128	4	8	4	18	25	8	72	3	8	26	3
129	12	3	6	24	6	1	81	9	1	3	1
130	8	6	1	10	14	2	90	6	2	7	6
131	4	1	3	6	22	3	99	3	3	11	4
132	12	4	5	12	3	4	108	9	4	15	2

పదక	ధన	రుణ	వార	తిథి	నక్ష	ఆము	అయు	అంశ	వికృతి	యోగ	కరణ
133	8	7	7	18	11	5	117	6	5	19	7
141	12	7	2	6	21	5	69	9	5	24	5
142	8	2	4	12	2	6	78	6	6	1	3
143	4	5	6	18	10	7	87	3	7	5	1
144	12	8	1	24	18	8	96	9	8	9	6
145	8	3	3	30	26	1	105	6	1	13	4
146	4	6	5	6	7	2	114	3	2	17	2
154	8	6	7	24	17	2	66	6	2	22	7
155	4	1	2	30	25	3	75	3	3	26	5
156	12	4	4	6	6	4	84	9	4	3	3
157	8	7	6	12	14	5	93	6	5	7	1
158	4	2	1	18	22	6	102	3	6	18	6
159	12	5	3	24	3	7	111	9	7	15	4
167	4	5	5	12	13	7	63	3	7	20	2
168	12	8	7	18	21	8	62	9	8	24	7
169	8	3	2	24	2	1	81	6	1	1	5
170	4	6	4	39	10	2	90	3	2	5	3
171	12	1	6	6	18	3	99	9	3	9	1
172	8	4	1	12	26	4	108	6	4	13	6
173	4	7	3	18	7	5	117	3	5	17	4
181	8	7	5	6	17	5	69	6	5	22	2
182	4	2	7	12	25	6	78	3	6	26	7
183	12	5	2	18	6	7	87	9	7	3	5
184	8	8	4	24	14	8	93	6	8	7	3
185	4	3	6	30	22	1	105	3	1	11	1
186	12	6	1	6	3	2	114	9	2	15	6
195	12	1	5	30	21	3	75	9	3	24	2
196	8	4	7	6	2	4	84	6	4	1	7
197	4	7	2	12	10	5	93	3	5	5	5
198	12	2	4	18	19	6	102	9	6	9	2
208	8	8	3	18	17	8	72	6	8	22	4
209	4	3	5	24	25	1	81	3	1	26	3
210	12	6	7	30	6	2	90	9	2	3	7
211	8	1	2	6	14	3	93	6	3	7	5
212	4	4	4	12	22	4	108	3	4	11	3

పదక	ధన	రుణ	వార	తిథి	నక్ష	అయ	అయుః	అంశ	దిక్పతి	యోగ	కంఠ
213	12	7	6	18	3	5	117	9	5	15	1
223	8	5	5	18	2	7	97	6	7	1	4
224	4	8	7	24	10	8	96	3	8	5	1
225	12	3	2	30	18	1	107		1	9	7
226	8	6	4	6	26	2	111	6	2	13	5
235	8	1	1	30	17	3	75	6	3	22	1
236	4	4	3	6	25	4	81	3	4	26	6
237	12	7	5	12	6	5	93	9	5	3	4
238	8	3	7	18	14	6	102	6	6	7	2
239	4	5	2	24	22	7	111	3	7	11	7
240	12	8	5	30	3	8	120	9	8	15	5

గణం 1కి	వార, అయ,	ధన	తిథి,	రుణ	అంగు	వార, అయ,	ధన	తిథి,	రుణ
36 అంగు	వయో,	నక్షత్ర	అంశ	ము	ల.సు	వయో,	నక్షత్ర	అంశ	ము
లములు	దిక్పతులకు	ములకు		నకు	లు	దిక్పతులకు	ములకు		నకు
	గ. అం					గ. అం			
1	0_9	0_8	0_6	0_3	19	4_27	4_8	3_6	1_21
2	0_18	0_16	0_12	0_6	20	5_0	4_16	3_12	1_24
3	0_27	0_24	0_18	0_9	21	5_9	4_24	3_18	1_27
4	1_0	0_32	0_24	0_12	22	5_18	4_32	3_24	1_30
5	1_9	1_4	0_30	0_15	23	5_27	5_4	3_30	1_33
6	1_18	1_12	1_0	0_18	24	6_0	5_12	4_0	2_0
7	1_27	1_20	1_6	0_21	25	6_9	5_20	4_6	2_3
8	2_0	1_28	1_12	0_24	26	6_18	5_28	4_12	2_6
9	2_9	2_0	1_18	0_27	27	6_27	6_0	4_18	2_9
10	2_18	2_8	1_24	0_30	28	7_0	6_8	4_24	2_12
11	2_27	2_16	1_30	0_33	29	7_9	6_16	4_30	2_15
12	3_0	2_24	2_0	1_0	30	7_18	6_24	5_0	2_18
13	3_9	2_32	2_6	1_3	31	7_27	6_32	5_6	2_21
14	3_18	3_4	2_12	1_6	32	8_0	7_4	5_12	2_24
15	3_27	3_12	2_18	1_9	33	8_9	7_12	5_18	2_27
16	4_0	3_20	2_24	1_12	34	8_18	7_20	5_24	2_30
17	4_9	3_28	2_30	1_15	35	8_27	7_28	5_30	2_33
18	4_18	4_0	3_0	1_18	36	9_0	8_0	6_0	3_0

వీసములు	వార, ఆయ, ధన, తిధి, రుణ	వీసములు	వార, ఆయ, ధన, తిధి, రుణ
16	వార, ఆయ, ధన, తిధి, రుణ	9	వార, ఆయ, ధన, తిధి, రుణ
1	0. 9 0.8 6 0. 3	10	5. 1 4.8 3. 6 1.11
2	1. 9 1.0 0.12 0. 6	11	5.10 5.0 3.12 1.14
3	1.11 1.8 1. 2 0. 9	12	6. 3 5.8 4. 2 2. 1
4	2. 4 2.0 1. 8 0.12	13	6.12 6.0 4. 8 2. 4
5	2.13 2.8 1.14 0.15	14	7. 5 6.8 4.14 2. 7
6	3. 6 3.0 2. 4 1. 2	15	7.14 7.0 5. 4 2.10
7	3.15 3.8 2.10 1. 5	16	8. 7 7.8 5.10 2.13
8	4. 8 4.0 3. 0 1. 8	17	9. 0 8.0 6. 0 3. 0

అడుగు 1 కి 1 పాతికి అంగులం చొ॥ స్కేలుటేబుల్

అ	అం	అ	అం
1	1 $\frac{1}{4}$	21	5 $\frac{1}{4}$
2	1 $\frac{1}{2}$	22	5 $\frac{1}{2}$
3	1 $\frac{3}{4}$	23	5 $\frac{3}{4}$
4	1	24	6
5	1 $\frac{1}{4}$	25	6 $\frac{1}{4}$
6	1 $\frac{1}{2}$	26	6 $\frac{1}{2}$
7	1 $\frac{3}{4}$	27	6 $\frac{3}{4}$
8	2	28	7
9	2 $\frac{1}{4}$	29	7 $\frac{1}{4}$
10	2 $\frac{1}{2}$	30	7 $\frac{1}{2}$
11	2 $\frac{3}{4}$	31	7 $\frac{3}{4}$
12	3	32	8
13	3 $\frac{1}{4}$	33	8 $\frac{1}{4}$
14	3 $\frac{1}{2}$	34	8 $\frac{1}{2}$
15	3 $\frac{3}{4}$	35	8 $\frac{3}{4}$
16	4	36	9
17	4 $\frac{1}{4}$	37	9 $\frac{1}{4}$
18	4 $\frac{1}{2}$	38	9 $\frac{1}{2}$
19	4 $\frac{3}{4}$	39	9 $\frac{3}{4}$
20	5	40	10
		41	10 $\frac{1}{4}$
		42	10 $\frac{1}{2}$
		43	10 $\frac{3}{4}$
		44	11
		45	11 $\frac{1}{4}$
		46	11 $\frac{1}{2}$
		47	11 $\frac{3}{4}$
		48	12
		49	12 $\frac{1}{4}$
		50	12 $\frac{1}{2}$
		51	12 $\frac{3}{4}$
		52	13
		53	13 $\frac{1}{4}$
		54	13 $\frac{1}{2}$
		55	13 $\frac{3}{4}$
		56	14
		57	14 $\frac{1}{4}$
		58	14 $\frac{1}{2}$
		59	14 $\frac{3}{4}$
		60	15

ఓం హ్రీం నమో భగవన్
వాస్తుపురుష, మహా బలపరాక్రమ,
సర్వదేవతాశ్రితశరీర, బ్రహ్మపుత్ర,
సకలబహ్మండధారిణ, భూమ్యర్పిత
మస్తక పురపత్తన ప్రాసాద గృహ
వాపీకూపాది సన్నివేశసాన్నిధ్యకర
విశ్వంభర, పరమపురుష స్వరూప ।
శంకచక్ర శాఙ్గ ధనుః కర వరదా
భయహస్త వాస్తో నమస్తే॥ నమస్తే॥

వహ్నిహి భగవన్ వాస్తో ।
సర్వదైవైరధీష్ఠిత భగవన్ కురుకల్యా
ణం క్షేత్రేస్మిన్ సన్నిధోభవ॥

జన్మనస్సప్తఘటికో ద్విపదేశనాడికాః
 ప్రత్యేక పంచఘటికాః నైధనేకాదశస్తథా
 శాకం గుడంచలనణం సతిలంకాంచనం క్రమాత్
 తారా దోషనికుర్బీత వరాహవచనంతథా॥

సర్వమంగళ కార్యాణితిషు జన్మసుకారయేత్
 వివాహ శ్రాద్ధభేషజ్యయా తాక్షౌరాణివర్జయేత్॥

ఉలూఖలం పిష్టయం తం పితౄణాం పాదశౌచనం
 మహానసం జలస్థానం గృహయామ్యేకదాశుభం॥

పక్షీశుక్లే శీతరిస్మిగ్ధలీయాన్నప్రాధాన్యం తారాకాయా
 శ్చతత్ర । శిక్త్యాయుక్తే విద్యమానేచకాంతే ।
 నస్వాతంత్యం యోషితః క్వాపిదృష్టం॥

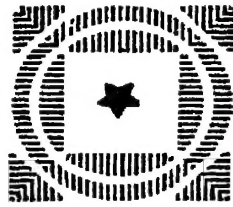
“ భృగురతిర్యసిష్టశ్చ విశ్వకర్మామయస్తథా
 నారదో నగ్నజిచ్ఛైవ విశాలాక్షః పురందరః
 బ్రహ్మకుమారోనం దీశః శౌనకోభర్గవ వచ
 వాసుదేవో నిరుద్ధశ్చతథా శుకబృహస్పతి
 అష్టాదశై తెవిఖ్యాతాః శిష్టశాస్త్రోపదేశకాః॥

స మా స్త ము.

వచన పురాణములు

★ నవీన నాటకములు

శివపురాణం 600 పే బైండు	5-0	భక్తత్యాగయ్య	1-8
బ్రహ్మపురాణం	5-0	భక్తపోతన	1-8
వామనపురాణం	5-0	మైరావణ	1-8
బసవపురాణం (అట్టబైండు)	3-0	ప్రచండభీమకవి	1-8
స్కాంధపురాణం	2-8	తాన్ నేన్	1-8
శివరహస్యఖండం	5-0	దీవార్	1-8
బ్రహ్మోత్తరఖండం	2-0	అహయ్య	1-8
చెన్నబసవపురాణం	2-0	మీరాబాయి	1-4

నేటి నవభారత సమైక్యతకు కావలసింది? హిందీ

రాజా హిందీ తెలుగు భాషాబోధిని
హిందీ లిపిలేకుండా మాటలాడటానికి 8వ కూర్పు 1-0-0
రాజా హిందీ తెలుగు కోష్ (ఫుల్ క్యాలిగ్రాఫ్ బైండు)
15 వేల హిందీ, సంస్కృతపదజాల నిఘంటువు. 5-0-0

రాజా హిందీ తెలుగు స్వబోధిని
హిందీ లిపి, వ్యాకరణ విషయాలతో కట్ బైండు 1-8-0

రాజా హిందీ తెలుగు బాలశిక్ష
ప్రాథమిక హిందీపరిజ్ఞానానికి లిపితో సహా వెల 0-4-0

వలయువారు :

కాళహస్తి తమ్మారావు అండు సన్న్య,
సంస్కృతాంధ్ర బుక్ డిపో, (స్థాపితం 1882) రాజమండ్రి.